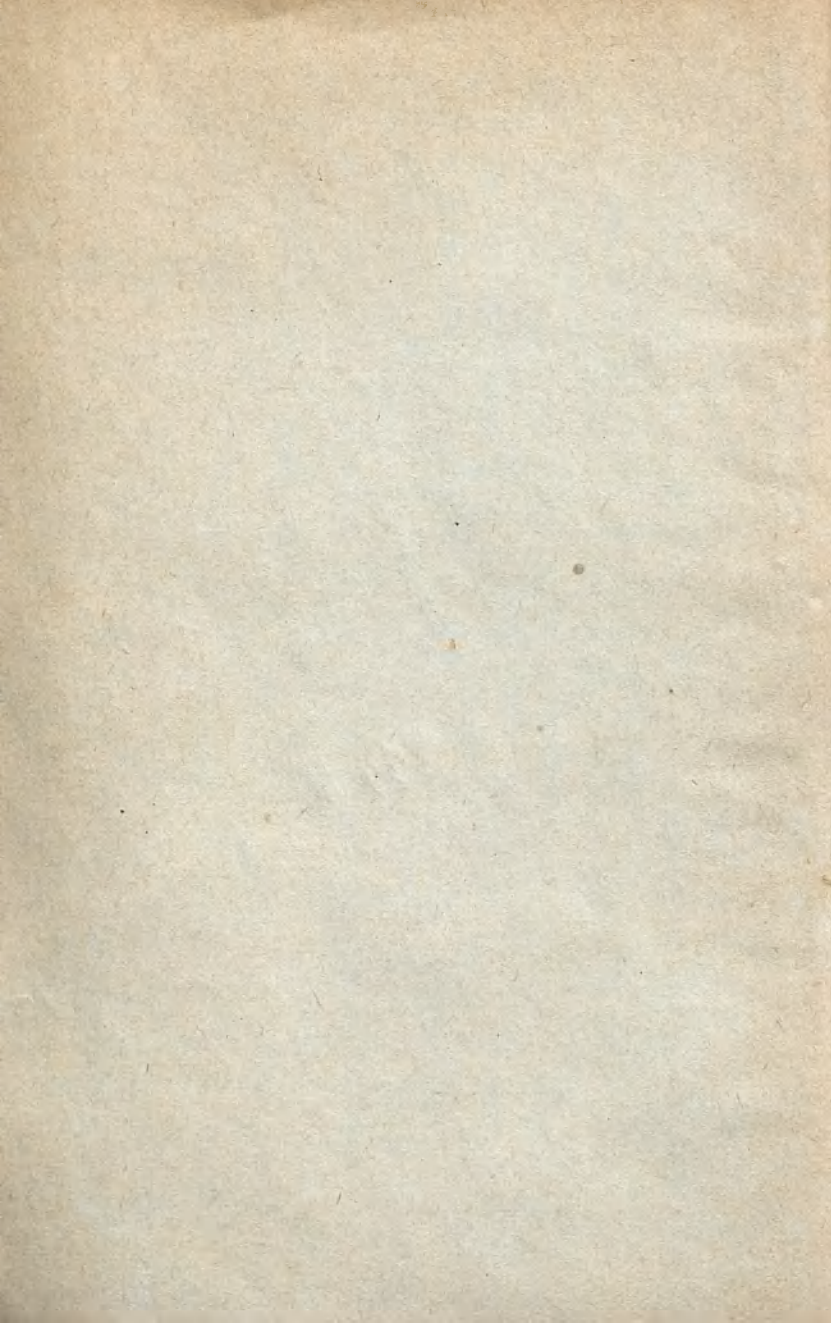

214964

I

Pracownia Śląska

Biblioteka Prawodawstwa Śląskiego i R. P.

Tom I.

Gminna Ordynacja Wyborcza

dla

Górnego Śląska

Ustawa z komentarzem i wzorami ogłoszeń.

Do użytku Urzędów Komunalnych, Komisji
Wyborczych, Grup wyborczych i Wyborców.

Opracował:

Dr. St. K. Wojewodzicki.

Katowice 1926

Nakładem Zarządu Związku Urzędników Państwowych,
Samorządowych i Komunalnych w Województwie Śl.

— Czcionkami Drukarni Województwa Śląskiego. —

Cena egzemplarza 3 zł.

102

17621/68

54622a

214964

I

Biblioteka Prawodawstwa Śląskiego i RP. ma zawierać ważniejsze — większe ustawy polskie, uchwalone przez Sejm RP. lub Sejm Śląski — mające bezpośredni wpływ na życie gospodarcze i administracyjne w Województwie Śląskiem. Biblioteka Prawodawstwa Śląskiego i RP. zajmie się wyczerpującem zebraniem obowiązujących w Województwie Śląskiem ustaw, rozporządzeń wykonawczych, okólników, jednym słowem — prawodawstwa 1) polskiego, 2) śląskiego, 3) zaborczego, które ma dzisiaj moc obowiązującą.

Jako tom pierwszy naszej Biblioteki oddajemy „Gminną Ordynację Wyborczą dla Górnego Śląska”.

Z góry dziękujemy za uwagi i wszelką rzeczową krytykę, której oczekujemy, aby ją następnie zużytkować dla ulepszenia naszego wydawnictwa.

Katowice, dnia 15. czerwca 1926 r.

Zarząd
Związku Urzędników Państwowych,
Samorządowych i Komunalnych
w Wojew. Śląskiem.

Daw

A. Pajek R-c

2-11-68

[10, -]

USTAWA

z dnia 5. maja 1926 roku

w przedmiocie ordynacji wyborczej dla gmin miejskich
i wiejskich w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

(Dz. U. Śl. Nr. 13, poz. 22).

I.

Prawo wyboru i wybieralności.

Art. 1.

Wymogi prawa wybierania.

Prawo wyboru przysługuje wszystkim obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej obojga płci, którzy w dniu wyłożenia list wyborczych

- a) skończyli 25. rok życia,
- b) w danej gminie mieszkają conajmniej 6 miesięcy,
- c) są w posiadaniu honorowych praw obywatelskich,
o ile niniejszą ustawą od wykonania wyboru wyraźnie nie są wyłączeni lub wykluczeni.

Stałe zamieszkanie w danej gminie nie należy uważać za przerwane, jeżeli ktoś czasowo oddali się z niego, o ile z bliższej okoliczności nie wynika, że zamierzał istotnie zmienić swoje miejsce zamieszkania.

Warunki czynnego prawa wyborczego są następujące:

1. Obywatelstwo polskie. W wypadkach spornych dowód posiadania obywatelstwa polskiego ciąży zasadniczo na osobie, która reklamuje swe prawo wyborcze lub której obywatelstwo polskie zostało zakwestjonowane. Jednak w postępowaniu reklamacyjnem protesty, oparte na zarzucie braku obywatelstwa, a pozbawione uzasadnienia (art. 15 ust. 5), mogą być oddalone bez wyczerpującego badania słuszności zarzutu. Obywatelstwa się nie domniemywa, atoli skreślenie z listy wyborczej w żadnym razie nie może nastąpić na podstawie gołosłownego, przynajmniej nieuprawdopodobnionego potestu.

Obywatelstwa dowodzi się albo urzędowym dowodem obywatelstwa (akt uznania, nadania, akt opcji), albo przez udowodnienie faktów, stwierdzających nabycie obywatelstwa z mocy prawa.

2. Ukończenie 25. roku życia w dniu wyłożenia list wyborczych.

Władza zarządzająca wybory (art. 12) winna w odnośnem zażądzeniu podać dokładnie i wyraźnie pierwszy dzień, w którym należy wyłożyć listy wyborcze do publicznego wglądu, dzień ten bowiem jest miarodajnym dla obliczenia terminu ukończenia 25 lat życia osób uprawnionych do głosowania.

3. Co najmniej 6-cio miesięczne zamieszkanie w danej gminie.

Przez „mieszkanie“, zamieszkanie“ w pewnej gminie należy rozumieć faktyczne przebywanie na pewnem oznaczonym miejscu z zamiarem stałego w nim pobytu, przyczem nie jest koniecznem, by dana osoba była także i zatrudnioną w tej samej miejscowości; wystarczy, jeżeli ona, przebywając na pewnem oznaczonym miejscu, ma zamiar uczynić je miejscem swego stałego pobytu i ośrodkiem jej życia gospodarczego. (argumentum z art. 9 pkt. 5 w związku z art. 5).

Czasowe wydalenie się z gminy zamieszkania bez zamiaru zmiany miejsca zamieszkania, nie pociąga za sobą przerwy stałego zamieszkania. Czy u danej osoby zachodził faktycznie zamiar zmiany miejsca zamieszkania, należy oceniać z okoliczności, towarzyszących opuszczeniu przez nią jej dotychczasowego miejsca zamieszkania.

Rzemieślnik (robotnik sezonowy), opuszczając czasowo swoje miejsce zamieszkania dla wykonania przejściowej pracy zarobkowej w innej miejscowości nie przerywa swego zamieszkania. Urzędnik przeniesiony służbowo do innej miejscowości, przerywa swe zamieszkanie w dawnej siedzibie swego urzędowania, choćby w krótkim czasie ponownie został do niej przeniesiony.

Robotnik kopalniany (hutniczy) nie posiada zamieszkania w tej gminie, w której znajduje się kopalnia (huta), o ile po ukończeniu pracy udaje się do swej rodziny, mieszkającej w innej gminie i tam przepędza zwykle swój pozaroboczy czas.

Okoliczność, że ktoś nie zgłosił policyjnie swego pobytu w pewnej gminie, nie stanowi sama przez się dowodu, że on niema w tej gminie swego zamieszkania. Poświadczenie władzy policyjnej, że pobyt pewnej osoby nie został w danej gminie policyjnie zgłoszony, nie dowodzi, że osoba ta tam rzeczywiście nie mieszka.

Na odwrót, okoliczność, że dana osoba zgłosiła swój pobyt w pewnej gminie, nie wystarcza na odparcie odpowiedniami faktami uzasadnionego zarzutu, że ona w tej gminie niema stałego zamieszkania.

Termin 6-ciomiesięczny zamieszkania liczy się od dnia wyłożenia list wyborczych wstecz.

4. Pełnia honorowych praw obywatelskich.

Wyraźne zaznaczenie tego warunku w ustawie jest zbędne, skoro utrata honorowych praw obywatelskich następuje na mocy wyroku sądowego, a te wypadki ujęte są jako wykluczenie od prawa wybierania w art. 4.

5. Niewyłączenie względnie niewykluczenie od prawa wykonania wyboru.

O wyłączeniu jest mowa w art. 2, o wykluczeniu zaś w art. 4.

Art. 2.

Wyjątki w prawie wybierania.

Prawo wyboru i wybieralności nie przysługuje osobom wojskowym, znajdującym się w stałej lub czasowej czynnej służbie, nie wyłączając czasowo urlopowanych.

Jednak prawo wybieralności nie jest ograniczonem odnośnie do członków armji, którzy stojąc poza służbą prezencyjną, pełnią w myśl ustaw o służbie wojskowej chwilowo czynną służbę wskutek powołania na ćwiczenia celem wyszkolenia.

Przez „osoby wojskowe“ należy rozumieć wszystkie te osoby, które, czy to na podstawie obowiązku służby wojskowej, czy też na zasadzie dobrowolnego stosunku służbowego należą do armji i pozostają w czynnej służbie stałej lub czasowej (ćwiczenia). Należą tutaj tak szeregowi jak też i oficerowie, urzędnicy i kapelani wojskowi.

Rezerwiści, powołani na ćwiczenia wojskowe, nie są wyłączeni od prawa wybieralności.

Art. 3.

Prawo wybieralności osób, zamieszkałych w kilku gminach.

Każdy obywatel może tylko osobiście i w jednej gminie wykonywać prawo wyboru, chociażby nawet i w kilku gminach posiadał miejsce zamieszkania.

Niedopuszczalnem jest wykonywanie prawa wyboru przez pełnomocnika. Jedna osoba może wybierać tylko w jednej gminie. O ile ktoś posiada więcej miejsc zamieszkania, musi zdeklarować się na jedną tylko miejscowość.

Art. 4.

Wykluczenie od prawa wybierania.

Prawo wybierania nie przysługuje:

1. pozbawionym całkowicie lub częściowo własnowolności, tudzież upadłym dłużnikom w czasie trwania tego stanu:

2. pozbawionym z mocy orzeczenia sądowego władzy ojcowskiej, względnie rodzicielskiej w czasie trwania tego stanu;
3. prawomocnie skazanym wyrokiem sądowym, jeśli zarazem orzeczono oddanie, względnie dopuszczalność oddania pod dozór policyjny lub do domu pracy, — na czas trwania dozoru lub pobytu w domu pracy, w każdym razie przez lat 3 po prawomoności wyroku, o ile w myśl innych przepisów pozbawienie praw wyborczych nie rozciąga się na dłuższy czas;
4. nadto odnośnie do obywateli, pochodzących z górnośląskiej części Województwa, z byłej dzielnicy pruskiej i z Rzeszy Niemieckiej;
 - a) pozbawionym prawomocnym wyrokiem sądowym obywatelskich praw honorowych, a to na czas trwania tego stanu;
 - b) prawomocnie skazanym za kradzież i przeniewierzenie (cz. 2. rodz. 19. kodeksu karnego, obowiązującego w b. Dz. Pruskiej), oszustwo i nieuczciwość (cz. 2. rozdz. XXII kodeksu), lichwiarski wyzysk, kuplerstwo, tudzież zbrodnie i występki, odnoszące się do wykonywania praw obywatelskich (cz. 2. rozdz. V. kodeksu), a to w braku innych przepisów prawnych na przeciąg lat 3 po odcierpieniu kary;
5. odnośnie do b. Dzielnicy austriacko-węgierskiej prawomocnie skazanym;
 - a) za zbrodnie przewidziane w austriackiej ustawie karnej, tudzież za przekroczenie kradzieży, sprzeniewierzenia i uczestnictwa w tychże, oszustwa i kuplerstwa (§§ 460, 461, 463, 464, 512, ustawy karnej);
 - b) za przestępstwa przewidziane w § 1 ustawy z dnia 28. maja 1881 r. o środkach zaradczych przeciw nierzetelnemu postępowaniu w czynnościach kredytowych (Dz. P. P. Nr. 47), względnie w §§ 2, 3 i 4, ces. rozp. z dnia 12. października 1924 r. (Dz. P. P. Nr. 275);
 - c) za przestępstwa przewidziane w § 1 ustawy z dnia 25 maja 1883 r. o przepisach karnych przeciwko udaremnieniu egzekucji (Dz. P. P. nr. 78);

- d) za przekroczenia przewidziane w §§ 1, 2, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 24. maja 1885 r., zawierającej postanowienia karne o dopuszczalności osadzenia w domach pracy przymusowej lub w zakładach poprawczych (Dz. P. P. nr. 89);
- e) za przekroczenia przewidziane w § 1 ustawy z dnia 19. lipca 1877 r., zawierającej przepisy, mające na celu położenie tamy opilstwu (Dz. P. P. nr. 67) i w §§ 523 i 524 ustawy karnej, jeśli orzeczono karę aresztu;
- f) za przestępstwa przewidziane w §§ 66 do 69, ustawy z dnia 5 lipca 1912 r., w przedmiocie wprowadzenia nowej ustawy o sile zbrojnej (Dz. P. P. nr. 128), o ile przestępstwo popełniono przeciwko polskiej sile zbrojnej;
- g) za przestępstwa przewidziane w ustawie z dnia 2. lipca 1920 r., o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. P. P. nr. 67, poz. 449), względnie poprzednio obowiązujących w tym przedmiocie przepisach, jeśli ze skazaniem łączą się te same skutki, co ze skazaniem za przekroczenia oszustwa;
- h) za występki przewidziane w ustawie z dnia 26. stycznia 1907 r., w przedmiocie postanowień karnych, mających na celu ochronę wyborów (Dz. P. P. nr. 18), a to na czas określony w § 14. tejże ustawy;
- i) za przestępstwa przewidziane w §§ 11, 18 i 19 ustawy z dnia 16. stycznia 1896 r. o kupczeniu żywnością i niektórymi przedmiotami użytkowemi (Dz. P. P. nr. 89 z r. 1897);

pozbawienie prawa wybierania, o ile skutków karno-sądowych (skazania nie uchylono wcześniej, ustaje przy zbrodniach wymienionych w § 6, ustępach 1—10, ustawy z dnia 15. listopada 1867 r. (Dz. P. P. nr. 131) z chwilą odbycia kary przy zbrodniach, za które orzeczono kary co najmniej 5 letniego pozbawienia wolności — po 10 latach po odbyciu kary, przy innych zbrodniach — po latach 5 po odbyciu kary, zaś przy występkach i przekroczeniach — po upływie 3 lat po odbyciu kary.

6. Odnośnie do b. dzielnicy rosyjskiej prawomocnie skazanym;

- a) za zbrodnie tudzie na kary, z którymi łączy się pozbawienie lub ograniczenie praw (art. 25—30 K. k.), tudzież pozbawionym praw w myśl kodeksu kar głównych i poprawczych;
- b) za przestępstwa wymienione w art. 79 cz. 2. 149, 158 do 160, 168. cz. 2. ust. 2., 212. cz. 2.—274—276, 277. cz. 2., 279, 280. cz. 2., 283, 351, 352, 420. ust. 2., 427—429, 430. cz. 1., 431, 432, 433. cz. 2., 434, 435. cz. 2., 438—441, 442. cz. 3., 443. cz. 3., 445, 446, 466, 500. cz. 1., ust. 2., 502. cz. 2., 505. cz. 1., 515—521, 524—527, 529, 574. cz. 1. i 2., 575, 578, 580, 599, 600, 601, 602, 607—619, 620. cz. 3., 657, 658, 665, 673. cz. 2. i 674. kodeksu karnego z roku 1903 bez względu na wymiar orzeczonej kary;
- c) za przestępstwa wymienione w art. 284 cz. 2., 285 cz. 2., 289 kodeksu karnego z r. 1903, jeżeli orzeczono jako karę główną conajmniej karę pozbawienia wolności;
- d) za przestępstwa wymienione w art. 551, 552, cz. 1, 2. i 3., i 556—559 kodeksu karnego z r. 1903, jeżeli orzeczono jako karę główną przynajmniej karę 3 miesięcznego więzienia;
- e) za przestępstwa przewidziane w cz. XXXII, XXXIII i XXXVI kodeksu karnego z r. 1903, jeżeli ustawa przewiduje karę więzienia lub karę surowszą;
- f) za przestępstwa, przewidziane w cz. IV i XXXVII K. k. z r. 1903, jeśli ustawa przewiduje karę więzienia, zastępującego dom poprawy;
- g) za przestępstwa, przewidziane w ustawie z dnia 20. lutego 1920 r. w przedmiocie kar za pogwałcenie przepisów, dotyczących powszechnego obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. nr. 20, poz. 104), jeżeli wymierzono karę więzienia;
- h) za występki przewidziane w dekrete z dnia 8. stycznia 1919 r. o postanowieniach karnych za przeciw działanie wyborom do Sejmu i wykonywaniu obowiązków poselskich (Dz. P. P. P. nr. 5, poz. 906), jeżeli wymierzono karę pozbawienia wolności;

i) za przestępstwa, polegające na lichwiarskim wyzysku; pozbawienie prawa wybierania rozciąga się na czas trwania skutków przewidzianych w art. 25—30 K. k., a zresztą ustaje z upływem lat 3, po odbyciu kary, o ile przepis szczególny nie zawiera innego postanowienia.

7. Prawomocnie skazanym przez Sady Wojskowe za pospolite, wyszczególnione powyżej w ustępach 4, 5 i 6, oraz za przestępstwa wojskowe, jeśli orzeczono utratę praw obywatelskich honorowych, lub postąpiono w myśl art. 23, 24, 42 i 43 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10. maja 1920 r., w przedmiocie wprowadzenie w życie wojskowego Kodeksu karnego (Dz. U. R. P. nr. 59 poz. 369).

Jeżeli jakikolwiek z wyżej wymienionych wypadków zajdzie, lub ujawniony zostanie już po upływie terminu do wnoszenia reklamacji, a Komisji Wyborczej, zostanie w tym względzie przedłożony urzędowy dowód, nie może już dana osoba wykonywać prawa wyborczego, pomimo wpisania jej do listy wyborczej.

To samo odnosi się do takiego wypadku, jeżeli dana osoba utraciła później obywatelstwo państwowe, lub jeżeli zostanie wykazane, że w myśl art. 2. niniejszej ustawy jest wyłączoną od wykonywania prawa wyboru.

Przy układaniu list wyborczych warunki posiadania prawa wyborczego badane są z urzędu; a zatem, jeśli powstaną wątpliwości, czy odnośnie do danej osoby nie zachodzą powody z art. 4 ustawy, wykluczające ją od prawa wyborczego jest prawem i obowiązkiem przełożonego gminy zażądać od właściwych władz (prokuratorskich, sądowych i administracyjnych, w szczególności policyjnych) odpowiednich informacji. Rejestry karne prowadzą urzędy prokuratorskie przy Sądach Okręgowych. — W postępowaniu reklamacyjnym (art. 15) wystarczy uprawdopodobnić zarzut, iż dana osoba jest wykluczoną od prawa wyborczego. Po zamknięciu postępowania reklamacyjnego skreślenie danej osoby z listy wyborczej z powodu ujawnienia lub zajścia powodu wykluczającego z art. 4 może nastąpić wrazie przedstawienia urzędowego dowodu (art. 18) stwierdzającego jedną z okoliczności, wymienionych w art. 4. Dowodem takim może być prawomocny wyrok sądowy lub wyciąg z rejestru karnego. Na tej samej podstawie, a więc na zasadzie urzędowego dowodu, może nastąpić niedopuszczenie wyborcy do głosowania przy samym akcie głosowania (art. 38).

Wyrażenie ustawy w p. 4. art. 4 „odnośnie do obywateli, pochodzących zgónośląskiej części Województwa, z byłej dzielnicy pruskiej, i z Rzeszy Niemieckiej“ należy rozumieć w tem znaczeniu, iż chodzi tu o stwierdzenie faktu, że prawomocny wyrok sądowy, skazujący za przestępstwa powodujące wykluczenie, wydany został przez sąd, działający na wymienionych obszarach.

Art. 5.

Prawo wybieralności.

Do Rady Gminnej i do Komisji gminnych mogą być wybrane tylko osoby, które posiadają prawo wybierania, ukończony 30. rok życia, które mieszkają w gminie od roku przed dniem wyboru, a wyraźnie od prawa wybieralności nie są wyłączone lub wykluczone.

Do Komisji gminnych mogą być wybrane także osoby, nie będące członkami Rady Gminnej.

Warunki biernego prawa wyborczego (wybieralności) są następujące:

1. obywatelstwo polskie,
2. pełnia honorowych praw obywatelskich,
3. ukończony 30. rok życia w dniu wyborów,
4. conajmniej jednoroczne zamieszkanie w gminie.

Termin zamieszkania liczy się od przedednia wyborów — wstecz.

5. niewyłączenie względnie niewykluczenie od prawa wykonania wyboru (art. 2 i 4).
6. niewyłączenie względnie niewykluczenie od prawa wybieralności (art. 6 i 7).

Przez „komisję gminą“ należy rozumieć pomocnicze, kolegialne organy administracyjne, przewidziane, ustawami ustrojowymi, zwłaszcza dla gmin miejskich (deputacje miejskie).

Natomiast nie podpadają pod postanowienia tego artykułu komisje rady miejskiej (np. komisje przygotowawcze itp.). Tylko w tych pierwszych komisjach mogą zasiadać osoby, nie będące członkami rady gminnej, drugie zaś komisje mogą składać się tylko z członków rady gminnej (nie naruszając oczywiście prawa współudziału Magistratu).

Art. 6.

Wyjątki w sprawie wybieralności.

Do Rady Gminnej nie *) mogą być wybieranymi osoby, pozostające w stosunku służbowym do gminy.

*) W tekście ustawy słowo „nie“ opuszczono, co oczywiście ulegnie urzędowemu sprostowaniu.

Za osoby pozostające w stosunku służbowym do gminy w rozumieniu niniejszego artykułu należy uważać:

1. urzędników gminnych, mianowanych w myśl postanowień ustawy z dnia 30. lipca 1899 r. (Zb. ust. pr. str. 141).
2. płatnych ławników gminnych,
3. pracowników kontraktowych na czas trwania umowy,
4. pracowników przedsiębiorstw gminnych z wyjątkiem robotników dziennych.

Art. 7.**)

Pokrewieństwo i powinowactwo.

Równocześnie nie mogą być członkami przełożenstwa gminnego lub tej samej Komisji gminnej:

1. małżonkowie,
2. rodzice i dzieci, własne i przybrane,
3. teść lub teściowa z zięciem lub synową,
4. rodzeństwo (bracia i siostry),
5. małżonek z rodzeństwem ***) drugiego małżonka.

Jeżeli tutaj wymienione osoby wybrane zostały wbrew powyższym postanowieniom lub taki stosunek później zaistnieje, a jedna z dotyczących osób w przeciągu trzech dni nie zrzeknie się mandatu, wtedy młodsza strona traci swoje członkostwo w przełożenstwie gminnem lub odnośnej komisji; w razie równości wieku rozstrzyga los.

Wyłączenie od prawa wybieralności w myśl art. 7. odnosi się tylko do członków przełożenstwa gminnego (magistratu, zarządu gminnego, ławników gminnych) i komisji gminnych, nie zaś do członków rady gminnej (miejskiej).

W wypadkach, w których warunkiem wzajemnego wyłączenia jest małżeństwo, wyłączenie istnieje tak długo, jak długo trwa małżeństwo, ustaje zatem po rozwodzie lub po unieważnieniu małżeństwa; trwa jednak dalej przy rozdziale od stołu i łoża (separacja).

Rodzice wyłączają się nawzajem z dziećmi tak ślubnymi jak i nieślubnymi, gdyż ustawa nie robi różnicy między ślubnem a nieślubnem urodzeniem.

Tylko rodzice i dzieci wyłączają się wzajemnie, nie zaś dziadkowie i wnuki.

Utrata mandatu w myśl ostatniego ustępu art. 7 następuje z mocy samej ustawy po 3-dniach od dnia wyboru względnie od dnia zaistnienia okoliczności, uzasadniającej wyłączenie, o ile jedna z wyłączających się wzajemnie osób sama nie zrzeknie się mandatu.

**) W tekście ustawy mylnie „§ 7“.

***) W tekście ustawy mylnie „z rodzeństwa“.

Art. 8.

Ulgi dla wyborców.

Służbodawca jest zobowiązany służbę w dzień wyborów tak urządzić, ażeby pozostający w służbie mogli uczestniczyć w wyborach.

Art. 9.

Obowiązek przyjęcia wyboru.

Każdy wyborca jest zobowiązany do przyjęcia wyboru na członka Rady Gminnej, przełożenstwa gminnego lub Komisji gminnej.

Od tego obowiązku mogą być zwolnione na ich wniosek:

1. kobiety,
2. osoby, które przekroczyły 60. rok życia,
3. osoby, które przez całe dwa ostatnie okresy wyborcze były członkami Rady Gminnej,
4. osoby, które świadectwem urzędowego lekarza udowodnią poważną chorobę lub ujemność cielesną,
5. osoby, które z powodu swojego zawodu często lub dłużej przebywają poza gminą,
6. osoby, które z powodu swego zawodu doznałyby przeszkody w sprawowaniu urzędu,
7. wybrani członkowie ciał ustawodawczych.

Zwolnienie od członkostwa w radzie lub w przełożenstwie gminnem w ciągu okresu wyborczego następuje w punktach 1, 2, 3, 4. i 7. przez przyjęcie wniosku przez Radę Gminną, w punktach 5 i 6, jak też w innych nieprzewidzianych wypadkach przez wyrażenie zgody większości członków Rady Gminnej.

Ustawa rozróżnia obowiązek przyjęcia wyboru i obowiązek zatrzymania mandatu. Obowiązki te dotyczą tak mandatów do rady gminnej jak też i do przełożenstwa gminnego i komisji gminnych. Jednakowoż po myśli art. 21. ordynacji wyborczej wymagane jest pisemne oświadczenie kandydata na przyjęcie kandydatury do rady gminnej, czyli temsamem zgoda jego jest już niejako wymogiem samego wyboru. Dlatego też wymienione w art. 9 powody zwolnienia mają zastosowanie raczej tylko do przełożenstwa gminnego i komisji gminnych, oraz na wypadek zrzeczenia się już piastowanego mandatu w ciągu okresu wyborczego.

Ustawa nie przewiduje żadnej sankcji na wypadek niewypełnienia przez wybranego jego obowiązku. Dla braku odminnego postanowienia pozostają zatem w mocy stosownie do art. 67 ordynacji wyborczej sankcje, przewidziane w ustawach ustrojowych, (§ 74 ordynacji miejskiej i § 65 ordynacji gmin wiejskich).

II.

Ilość członków Rady Gminnej i Zarządu Gminnego.

Art. 10.

Co do liczby członków Rady Gminnej i Zarządu Gminnego obowiązują przepisy §§ 12 i 29 regulaminu miejskiego z dnia 30. maja 1853 r. (Zb. ust. pr. str. 261), względnie §§ 49 i 74 regulaminu gmin wiejskich z dnia 3. lipca 1891 r. (Zb. ust. pr. str. 233).

Liczba członków rady miejskiej w myśl § 12 ordynacji miejskiej wynosi w gminach liczących mniej jak 2 500 mieszkańców — 12.

od 2 500 do 5 000 mieszkańców	— 18
od 5 001 do 10 000	„ — 24
od 10 001 do 20 000	„ — 30
od 20 001 do 30 000	„ — 36
od 30 001 do 40 000	„ — 48
od 40 001 do 50 000	„ — 54
od 50 001 do 60 000	„ — 60

Liczba członków magistratu wynosi w miastach poniżej 2 500 mieszkańców — 2

od 2 501 do 10 000 mieszkańców	— 4
od 10 001 do 30 000	„ — 6
od 30 001 do 60 000	„ — 8
od 60 001 do 100 000	„ — 10

W miastach liczących powyżej 100 000 mieszkańców przypada na każde dalsze 50 000 mieszkańców jeszcze 2 członków magistratu.

Do powyższej liczby członków magistratu nie wlicza się członków płatnych.

Liczba członków rady gminnej w gminach wiejskich zależna jest od ilości ławników łącznie z naczelnikiem gminy i musi wynosić najmniej 9-ciu członków, a może wynosić najwyżej 24 członków.

Liczba ławników wynosi najmniej 2, a może wynosić najwyżej 6.

Art. 11.

Okres wyborczy.

Rada Gminna będzie wybierana przy pierwszych na podstawie niniejszej ordynacji wyborczej dokonanych wy-

borach na trzechletni, później na okres czteroletni licząc od dnia, w którym wybór Rady Gminnej stał się prawomocnym.

Rada Gminna pełni atoli po upływie tego czasu swe obowiązki służbowe aż do objęcia urzędowania przez nowo wybraną Radę Gminną, wyjąwszy wypadek wcześniejszego rozwiązania jej.

Okres wyborczy liczy się zawsze od dnia uprawomocnienia się wyborów rady gminnej, a więc jeżeli nie wniesiono przeciwko wyborom zarzutów lub wniesiono zarzuty przeciwko wyborowi mniej jak $\frac{1}{3}$ radnych, od 8-go dnia licząc od dnia następnego po ogłoszeniu wyniku wyborów. O ile zaś wniesiono zarzuty przeciwko całym wyborom lub przeciwko wyborowi więcej niż $\frac{1}{3}$ radnych, okres wyborczy liczy się od dnia doręczenia prawomocnego orzeczenia władzy nadzorczej, powołanej do rozstrzygania o zarzutach.

Na wypadek rozwiązania rady miejskiej funkcje jej spełnia po myśli § 79 ord. miejsk. wzgl. § 17 ustawy o właściwości władz Rada Wojewódzka, w razie rozwiązania rady gminnej (wiejskiej) agendy jej przechodzą tymczasowo na Wydział Powiatowy w myśl § 142 ord. dla gmin wiejskich.

III.

Rozpisanie i przygotowanie wyborów.

Art. 12.

Listy wyborcze.

Przełożony gminy jest obowiązany do zestawienia listy wyborczej w podwójnem wygotowaniu, zawierającej spis wszystkich w myśl powyższych postanowień uprawionych do wyboru osób w czasie ustanowionym przez Władzę Nadzorczą.

Gminy do 4.000 mieszkańców tworzą tylko jeden okręg wyborczy; dla gminy takiej wygotowuje się jedną listę wyborczą, obejmującą całą gminę.

Gminy ponad 4.000 mieszkańców rodziela przełożony gminy na dwa lub więcej okręgów wyborczych.

Dla każdego okręgu wyborczego należy wygotować osobną listę wyborczą.

Listy wyborcze w gminach ponad 5.000 mieszkańców z reguły należy wygotować według alfabetycznego porządku ulic i placów odnośnego okręgu wyborczego, od-

nośnie do każdej ulicy i placów według liczb porządkowych poszczególnych domów, w każdym domu według porządku alfabetycznego wyborców.

W mniejszych gminach można listy wyborcze na zarządzenie przełożonego gminy zestawzić według liczb spisanych domów, poczynawszy od najmniejszej liczby, a w każdym domu według alfabetycznego porządku wyborców. Wyborcy winni być wciągnięci z oznaczeniem imienia i nazwiska, daty urodzenia, stanu, zamieszkania, a w razie potrzeby z dodaniem bliższych określeń.

Podział na okręgi wyborcze winien być dostosowany do podziału terytorialnego gminy, przyczem należy baczyć na to by poszczególne okręgi wyborcze nie obejmowały zbyt wielkiej ilości wyborców. Przy podziale gminy na więcej okręgów wyborczych należy zwracać szczególną uwagę na to, by ci sami wyborcy nie figurowali w listach różnych okręgów wyborczych.

Przez „stan“ (ustęp ostatni art. 12) należy rozumieć zawód, zatrudnienie, zaś przez „zamieszkanie“ bliższy adres, t. zn. ulicę i nr. domu.

Data urodzenia winna zawierać dzień, miesiąc i rok urodzenia.

Art. 13.

Sporządzenie odbitek list wyborczych.

Natychmiast po rozpoczęciu prac około ułożenia list wyborczych powinien przełożony gminy ogłosić w sposób używany w danej gminie, że każdemu w przeciągu 8 dni od dnia ogłoszenia przysługuje prawo zażądania wydania mu na jego koszt sporządzonego odpisu list wyborczych. Wydawanie odpisów zaczyna się od dnia wnoszenia reklamacyj.

Zamówienia odpisu list wyborczych zobowiązuje do ponoszenia kosztów wygotowania tegoż.

Przełożony gminy powinien się na czas postarać o sporządzenie potrzebnej ilości odpisów.

Prawo żądania wydania odpisów list wyborczych ma każdy, nie tylko wyborca, i to nie tylko odnośnie do list wyborców tego okręgu, w którym sam zamieszkuje, ale i list wyborców wszystkich okręgów wyborczych.

Dzień reklamacji tj. dzień, od którego zaczyna się wydawanie odpisów list wyborczych jest identyczny z pierwszym dniem wyłożenia list wyborczych do publicznego wglądu. (art. 14).

Art. 14.

Ogłoszenie wyłożenia list wyborczych, przedłożenie list kandydatów, list połączonych i wnioski co do Komisji Wyborczej.

Przełożony gminy powinien obie listy wyborcze w gminie względnie w danym okręgu wyborczym przez dni 14 wyłożyć do publicznego wglądu.

Równocześnie z wyłożeniem list wyborczych należy przez publiczne ogłoszenie podać do powszechnej wiadomości, że listy wyborcze są przez 14 dni wyłożone do publicznego wglądu, w którym to czasie mogą być wniesione zarzuty przeciwko tymże.

W ogłoszeniach powinien być oprócz tego dokładnie oznaczony dzień początkowy i końcowy tego terminu, jakoteż miejsce i godziny, w ciągu których można wglądać do list i wnosić zarzuty.

W ogłoszeniu tem należy równocześnie podać do ogólnej wiadomości termin przedłożenia list kandydatów z oznaczeniem dnia kalendarzowego (art. 20), dalej postanowienia co do formy i sposobu wygotowania list kandydatów (art. 21), termin wnoszenia połączonych list (art. 26) i termin zamianowania członków Komisji Wyborczej.

Ogłoszenie powyższe musi być aż do 8 dnia przed wyborami wywieszone.

W gminach ponad 5.000 mieszkańców muszą być listy wyłożone codziennie bez przerwy conajmniej przez 7 godzin, a w innych gminach codziennie przynajmniej przez 4 godziny.

Każdy może wglądać do listy wyborczej, poczynić sobie odpisy i wyciągi, o ile drugim osobom przez to nie uniemożliwi skorzystania z tego samego prawa.

Pierwszy dzień wyłożenia list wyborczych będzie zwykle określony z góry przez władzę nadzorczą jako dzień ważny dla wielu momentów całego postępowania wyborczego. Dzień ten bowiem:

- a) jest miarodajny dla ustalenia warunków czynnego prawa wyborczego z art. 1. ord. wyborczej. (wiek 25 lat, 6-cio miesięczne zamieszkanie),
- b) jest dniem, od którego zaczyna się wydawanie odpisów list list wyborczych (art. 13),
- c) jest pierwszym dniem do wnoszenia reklamacji przeciwko listom wyborczym (art. 14 i 15).

Art. 15.

Zarzuty przeciwko listom wyborczym.

Protest przeciwko wyłożonym listom wyborczym należy w czasie oznaczonym w art. 14 wносить pisemnie do Urzędu Gminnego. Niepiśmienne osoby mogą też swoje zarzuty podać ustnie w Urzędzie Gminnym, który jest zobowiązany je zaprotokółować.

Prawo wnoszenia protestu przysługuje tym osobom, które już są do listy wyborczej wpisane, albo też o wpisanie do tychże się starają.

Protest może być uczyniony, jeżeli jakąś osobę nieprawnie wpisano do listy wyborczej, jeżeli uprawnioną osobę do wyboru pominięto, albo też któryś z wyborców mylnie został oznaczony.

Protest musi być wniesiony osobno, co do każdej osoby, nieodpowiadające temu postanowieniu zarzuty należy zwrócić celem ich sprostowania.

Strona, wnosząca zarzut, jest zobowiązana wskazać fakta, zarzut uzasadniające i w miarę możliwości uprawdopodobnić prawdziwość tych faktów.

Protest przeciwko wpisaniu wyborcy do listy wyborczej należy temuż natychmiast podać do wiadomości z nadmieniem, że w tej sprawie może w ciągu 24 godzin wnieść do Urzędu Gminnego pisemnie, lub jeżeli nie umie pisać ustnie, swoje wyjaśnienie.

Termin do wniesienia protestu przeciwko listom wyborczym wynosi w myśl art. 14. dni 14, licząc od pierwszego dnia wyłożenia list wyborczych. Pierwszy i ostatni dzień tego terminu musi być wyraźnie podany w ogłoszeniu o wyłożeniu list. Protesty należy wносить w przeciągu powyższego czasokresu do Urzędu gminnego (Magistratu), w terminie prekluzyjnym (zawitym) t. zn., że protesty wniesione po upływie ostatniego dnia czasokresu muszą być bez merytorycznego badania odrzucone, jako spóźnione. Stronę wnoszącą protest należy o tem zawiadomić. Dnie biegu pocztowego, jako też niedziele i święta wlicza się dla braku innego wyraźnego postanowienia w czasokres terminu.

Wyborca wpisany do listy wyborczej może podnieść zarzut w tym kierunku, że pewna inna osoba winna być wpisana do listy wyborczej lub że pewną osobę należy skreślić z listy wyborczej. Osoby nie wpisane do list wyborczych mogą żądać, aby je wpisano.

O ile wniesiono łączny protest odnośnie do kilku osób razem, wówczas protest ten należy odrzucić, jako wniesiony w

formie niedopuszczalnej, nie rozpatrując go merytorycznie. Stronę należy o tem zawiadomić.

Strona protestująca winna podać dokładnie fakta, uzasadniające protest i prawdziwość ich w miarę możliwości uprawdopodobnić, czyli jest bezwarunkowo obowiązana przytoczyć okoliczności, na których swój protest opiera, niema jednak obowiązku dostarczyć dokładnych na nie dowodów. W tym wypadku jest rzeczą władzy wyrobić sobie przekonanie o prawdziwości twierdzeń strony na zasadzie przytoczonych przez nią faktów i wniosków. Ewentualne dochodzenia należy ograniczyć do najkonieczniejszych dowodów i unikać uciążliwych środków dowodowych, któreby nie dały się przeprowadzić w ciągu jak-najkrótszego czasu.

Art. 16.

Komisja reklamacyjna.

O zarzutach rostrzyga Komisja, składająca się z przełożonego gminy, względnie zastępcy przez niego zamianowanego, jako przewodniczącego i najmniej z czterech, a najwyżej z 6 członków, posiadających prawo wyboru w gminie, wybranych przez Radę Gminną, względnie w razie jej rozwiązania, przez organ sprawujący jej funkcje przy uwzględnieniu w gminie istniejących zorganizowanych stronnictw politycznych.

Do prawomocności uchwał komisji jest potrzebną obecność przewodniczącego i co najmniej połowy jej członków; uchwały zapadają bezwzględną większością głosów, a w razie równości rozstrzyga przewodniczący, który po-
zatem nie głosuje.

Dla każdego okręgu wyborczego należy ustanowić osobną komisję. Urząd Gminny jest zobowiązany do przeprowadzenia potrzebnych dochodzeń zażądanych przez komisję.

Przełożony gminy (burmistrz) winien natychmiast po uskutecznieniu podziału gminy na okręgi wyborcze w myśl art. 12, spowodować wybór przez radę gminną (miejską) członków poszczególnych komisji reklamacyjnych. Rada gminna winna wybrać tyle razy po 4 wzgl. 6 członków komisji, ile jest w gminie okręgów wyborczych.

Przy wyborze członków komisji należy uwzględnić istniejące w gminie zorganizowane stronnictwa polityczne, za które jednak nie uważa się powstałych ewent. wyłącznie dla zarządzonych już wyborów gminnych grup wyborczych.

Art. 17.

Postępowanie przy wniesieniu protestu.

Na podstawie swego orzeczenia zarządza Komisja natchmiastowe sprostowanie przez Urząd Gminny w obu listach wyborczych. Równocześnie zaś winien Urząd Gminny powiadomić o tem tak stronę wnoszącą zarzut, jak i osobę, o której wpisanie do listy wyborczej chodzi.

Każda uprawniona do protestu osoba może się powołać przeciwko rozstrzygnięciu Komisji do Władzy Nadzorczej.

Odwołanie może być wniesione do Urzędu Gminnego w przeciągu dni 3 od dnia zawiadomienia, a jeżeli wnoszący odwołanie w myśl postanowień tego artykułu *) nie mógł być zawiadomiony, — wtedy, licząc od dnia, w którym zostało wpisane rozstrzygnięcie Komisji do listy wyborczej.

W tym celu pozostają listy wyborcze wyłożone aż do upływu czasu do odwołania.

Przełożony gminy jest obowiązany odwołanie wraz z przynależnymi aktami zaraz przedłożyć Władzy Nadzorczej.

Po upływie terminu do odwołania należy wniesione odwołanie odrzucić jako spóźnione.

Władza Nadzorcza powinna po przeprowadzeniu ewentualnie potrzebnych dochodzeń, załatwić jaknajśpieszniej nadesłane odwołania i o rozstrzygnięciu powiadomić Urząd Gminny celem ewentualnego sprostowania listy wyborczej, stronę wnoszącą protest i wyborcę, którego zarzut dotyczy.

Rozstrzygnięcie władzy nadzorczej jest ostateczne.

Odwołanie przeciwko orzeczeniu komisji reklamacyjnej należy wnosić w przeciągu prekluzyjnego 3-dniowego terminu, który liczy się bądź od dnia doręczenia zawiadomienia o decyzji komisji reklamacyjnej, bądź też od dnia wpisania rozstrzygnięcia komisji do listy wyborczej, jeżeli protestujący nie mógł być o decyzji komisji zawiadomiony.

Przy wpisanu decyzji komisji reklamacyjnej należy uwi-docznić dokładną datę wpisania.

*) W tekście ustawy jest błędnie „paragrafu“.

Art. 18.

Dodatkowe wyłożenie list wyborczych.

W listach wyborczych ustalonych na podstawie wyniku postępowania reklamacyjnego, nie może nikt wprowadzić żadnych zmian, wyjąwszy w wypadku przewidzianym w dwóch ostatnich ustępach art. 4.

Równocześnie ustalone listy wyborcze należy ponownie przez 8 dni aż do dnia wyborów, wyłożyć do publicznego wglądu.

Odnosnie do prawa wglądu do list wyborczych, sporządzenia odpisów, jakoteż i godzin, w których listy wyborcze powinny być wyłożone, obowiązują analogicznie postanowienia art. 14.

Ponowne wyłożenie list wyborczych służy jedynie dla celów informacyjnych, a nie uprawnia już do wnoszenia przeciwko nim protestu.

Art. 19.

System wyborczy.

Wybór do Rady Gminnej odbywa się we wszystkich gminach na zasadzie systemu stosunkowości.

Zasada wyborów proporcjonalnych (system stosunkowości) polega na zapewnieniu reprezentacji mniejszości przez zastosowanie przy ustaleniu wyniku wyborów dzielnika wyborczego (por. art. 43—47).

Art. 20.

Listy kandydatów.

Najpóźniej 14 dni przed dniem wyborów do godziny 12-ej w południe powinny grupy wyborcze (stronnictwa) przedłożyć Urzędowi Gminnemu swoje listy kandydatów w podwójnem wygotowaniu. Urząd Gminny jest obowiązany do poświadczenia wręczającemu listę czasu jej wniesienia. Wnoszący podanie jest uprawniony do przedłożenia odpisu listy kandydatów, którego zgodność z wniesioną listą kandydatów powinien Urząd Gminny potwierdzić.

Lista kandydatów musi być podpisana w gminach do 1.000 mieszkańców najmniej przez 10, w gminach do 2.000 mieszkańców najmniej przez 20, w gminach do 5.000 mieszkańców najmniej przez 30, w gminach ponad 5.000 mieszkańców conajmniej przez 50, w listach wyborczych wpi-

sanych wyborców. Zawsze atoli musi liczba podpisów wynosić conajmniej tyle, ile liczba kandydatów.

Zgon, odwołanie podpisu lub utrata prawa wyborczego, któregoś z podpisanych nie wpływa na ważność listy.

Listę kandydatów może wnieść każda grupa wyborcza, która zamierza kandydować przy wyborach, a więc nie tylko zorganizowane stronnictwa polityczne, ale także i grupy (partje) gospodarcze, społeczne lub inne, jak też grupy utworzone specjalnie w tym celu, aby zgłosić tylko jednego lub kilku kandydatów, o ile tylko uzyskają potrzebną ilość podpisów wyborców i odpowiedzą innym warunkom, przepisany w art. 20. — Także i kandydujący wyborca może podpisać listę kandydatów i podpis jego wlicza się do liczby wymaganych podpisów. — Lista kandydatów, nie posiadająca potrzebnej ilości podpisów, nie staje się przez to odrazu nieważną, lecz winna być zwrócona do sprostowania po myśli art. 23. — Podpisanie wyborcy przez inną osobę, do tego nieuprawnioną, podlega ukaraniu w myśl postanowień art. 62 ordynacji wyborczej. — Gdyby do 14 dni przed dniem wyborów nie zgłoszono w gminie żadnej listy kandydatów, wówczas musi władza nadzorcza ustalić nowy dzień wyborów, poczem muszą być ponownie przeprowadzone wymagane ustawą czynności wyborcze, z zachowaniem wszelkich nakazanych terminów, ogłoszeń itd.

Art. 21.

Treść listy kandydatów.

Lista kandydatów musi zawierać:

1. oznaczenie grupy wyborczej (stronnictwa);
2. spis kandydatów, których liczba może atoli być najwyżej o połowę większa, jak liczba członków wybieranych do reprezentacji gminnej. Ułamki należy zaokrąglić do następnej liczby całej. Kolejność każdego kandydata należy uwidocznic cyframi;
3. oznaczenie pełnomocnika grupy wyborczej tj. osoby, zastępującej daną grupę i jego zastępcy. Jeżeli nie są oznaczeni, wtedy pierwszego podpisanego należy uważać za uppełnomocnionego, a drugiego za jego zastępcę.

Prawo zastępstwa grupy wyborczej (listy kandydatów) zachowuje swoją ważność i na wypadek skreślenia uppełnomocnionego z listy wyborczej lub utraty przez tegoż prawa wyboru.

Do listy kandydatów należy dołączyć piśmienne, własnoręcznie podpisane oświadczenie wszystkich kandyda-

tów, że kandydaturę przyjmują i że z ich zgodą nie są wpisani na inną listę kandydatów.

Grupa wyborcza nie musi być stronnictwem politycznem. (patrz objaśnienia do art. 20). W razie nieoznaczenia lub niedokładnego oznaczenia grupy wyborczej, następuje sprostowanie listy kandydatów w myśl art. 23. — Ilość członków rady gminnej jest ustaloną w art. 10 ordynacji wyborczej względnie w § 12 ordynacji miejskiej i w § 49 ordynacji dla gmin wiejskich. Jeżeli zatem ilość członków rady gminnej wynosi 12, wówczas liczba kandydatów nie może być większą jak 18; przy 25 członkach rady gminnej maksymalna ilość kandydatów wynosi $25 + 13 = 38$. — Lista kandydatów nie musi koniecznie zawierać maksymalnej ilości nazwisk, może mieć także i dowolną mniejszą ilość. ---

Także i jeden z kandydatów może być pełnomocnikiem grupy wyborczej, może nim być też i osoba, wogóle na liście kandydatów nie podpisana. Jeżeli nie oznaczono wyraźnie pełnomocnika grupy, wówczas nie odsyła się listy kandydatów do sprostowania, lecz za pełnomocnika uważa się osobę podpisaną na liście na pierwszym miejscu, zaś za jego zastępcę, osobę podpisaną na drugim miejscu. Jeżeli oznaczono wprawdzie pełnomocnika, nieoznaczono jednak jego zastępcy, wówczas za zastępcę uważa się osobę podpisaną na liście na pierwszym miejscu, nie licząc podpisanego tam ewentualnie oznaczonego już z góry pełnomocnika. Pełnomocnik grupy wyborczej bierze udział przy sprostowaniu list kandydatów w myśl art. 23, ma prawo czynić zmiany w listach, o ile zachodzą warunki z art. 24, jest uprawniony do złożenia oświadczenia o połączeniu jego listy kandydatów (art. 26), wreszcie ma prawo zaproponować zastępców swojej grupy do komisji wyborczej. (art. 31). — Kandydat nie musi sam pisać oświadczenia o przyjęciu kandydatury, musi jednak własnoręcznie takie oświadczenie podpisać. Mogą też wszyscy kandydaci podpisać jedno wspólne oświadczenie.

Art. 22.

Postępowanie z listami kandydatów.

Urząd Gminny zaopatrza listy kandydatów liczbami porządkowymi w kolejnem następstwie ich wniesienia. Żadna lista nie może być oznaczona liczbą 9.

Jeżeli który z kandydatów jest umieszczony na więcej listach, wtedy powinien się go przełożony gminy zapytać, którą kandydaturę przyjmuje. Jeżeli w ciągu 48 godzin ten nie odpowie, skreśla go Urząd Gminny przy sprostowaniu listy kandydatów z tej listy, co do której nie dołączono jego własnoręcznie potwierdzonej zgody na

przyjęcie kandydatury; w innym razie skreśli się go w później wniesionej liście.

Jeżeli wniesiono kilka list kandydatów równocześnie, wówczas może urząd gminny zaopatrzyć je liczbami porządkowymi według własnego uznania. Także i rzymską cyfrą IX nie można oznaczać żadnej listy.

O ile kandydat nie odpowie w przeciągu 48 godzin na wezwanie przełożonego gminy, wówczas zbada urząd gminny, czy niema zgody tego kandydata przy którejkolwiek innej liście. O ile ten wypadek zachodzi, pozostaje on na tej liście, zaś na innych listach skreśla się go. Jeżeli zaś kandydat udzielił swej zgody przy kilku listach, a na wezwanie przełożonego gminy nie odpowiedział w przeciągu 48 godzin, wówczas skreśla się go na listach wniesionych później. — Wezwanie przełożonego gminy należy wystosować z reguły na piśmie i doręczyć za pokwitowaniem, na którym powinna być uwidoczniiona godzina doręczenia.

Art. 23.

Sprostowanie list kandydatów.

Jeżeli lista kandydatów wykazuje braki formalne, np. niedostateczna liczba podpisów lub kolejność kandydatów, nie jest oznacza, albo oznaczenie grupy jest sporne lub też zachodzi brak oświadczenia kandydatów, wtedy powinien Urząd Gminny wezwać pełnomocnika do sprostowania listy kandydatów w przeciągu 24 godzin.

Jeżeli więcej list kandydatów jednakowo lub trudno do odróżnienia grup oznaczono, w takim razie wzywa urząd gminny upełnomocnionych dotyczących list kandydatów do sprostowania oznaczenia grupy w przeciągu 24 godzin. W razie nieuczynienia tego, rozstrzyga Urząd Gminny.

Jeżeli lista kandydatów nie posiada oznaczenia żadnej grupy, wtedy oznacza ją Urząd Gminny imieniem upełnomocnionego.

Lista kandydatów, która także i po ukończeniu tego postępowania, nie posiada wymaganej liczby podpisów, jest nieważna, jak również głosy, które mimo tego na nią były oddane. Urząd Gminny rozstrzyga o tem ostatecznie z zastrzeżeniem zarzutów wniesionych przeciwko wybornom.

Urząd gminny niema prawa ani obowiązku badać przed wyborem, czy kandydaci umieszczeni na listach posiadają prawo

wybieralności, choćby nawet oczywiście niewybieralni kandydaci zostali zgłoszeni. Decyzja o tem przysługuje władzy nadzorczej i to dopiero po wyborze po myśli art. 50 ordynacji wyborczej z urzędu, lub po myśli art. 51 na skutek wniesienia protestu przeciw wyborom. — Tylko w jednym wypadku może urząd gminny unieważnić listę kandydatów a mianowicie wtedy, gdy mimo wezwania do uzupełnienia lista kandydatów nie posiada wymaganej w myśl art. 20 ilości podpisów.

Od tej decyzji urzędu gminnego niema żadnego odrębnego środka prawnego, lecz tylko protest przeciwko całemu postępowaniu wyborczemu.

Art. 24.

Zmiany w listach kandydatów.

Jeżeli który z kandydatów ustąpi, umrze, utraci prawo wybieralności lub zostanie wykreślony, może uzupełniony danej grupy uzupełnić listę kandydatów przez podanie innego kandydata, co musi być uczynione najmniej do 10 dni przed wyborami.

Po ostatecznem ustaleniu list kandydatów tj. 10 dni przed wyborami, nie wolno już w listach kandydatów czynić żadnych zmian.

Ustalone przez postępowanie z art. 23 listy kandydatów mogą być zmienione tylko w wypadkach wyjątkowych, wymienionych w art. 24 i to najpóźniej do 10. dnia przed wyborami. Zgłoszone zmiany winien urząd gminny uwidocznic bezzwłocznie w obu egzemplarzach list kandydatów. Pozatem nie jest dopuszczalną żadna zmiana listy kandydatów, w szczególności nie może pełnomocnik odwołać którejkolwiek kandydatury. 10-tego dnia przed wyborami nie wolno w żadnym wypadku czynić zmian w listach kandydatów. Grupa wyborcza względnie stronnictwo jako takie niema prawa zgłaszać zmian w listach kandydatów. Prawo to wykonuje wyłącznie pełnomocnik grupy.

Art. 25.

Ogłoszenie list kandydatów.

Conajmniej 8 dni przed dniem wyborów powinien przełożony gminy wywiesić w lokalach, w których listy wyborcze do wglądnięcia są wyłożone, wszystkie ważne listy kandydatów z wyraźnem oznaczeniem ich porządkowego wniesienia w myśl art. 22 niniejszej ustawy, jakoteż z dokładnem wyszczególnieniem grupy wyborczej i wszystkich kandydatów.

Równocześnie powinien Urząd Gminny listy kandydatów, odpowiadające powyższym postanowieniom, ogłosić

w sposób używany w danej gminie (wywieszenie do publicznej wiadomości).

Ogłoszenie list kandydatów przez Urząd Gminny powinno być uskutecznione dla wszystkich grup wyborczych w jednaki sposób. Poszczególne grupy wyborcze mogą w dowolny sposób rozpowszechniać swoje listy kandydatów.

Listy kandydatów muszą być wyłożone przynajmniej przez 8 dni aż do dnia wyborów. Osobne ogłoszenie o wyłożeniu list kandydatów nie jest wymagane, należy je tylko wyłożyć w tych samych lokalach, w których są wyłożone listy wyborcze. — Naczelnik gminy lub urzędnik gminny, który rozmyślnie lub z rażącego niedbalstwa ogłosił lub polecił wydrukować listy kandydatów niezgodne z oryginalnymi listami, podlega karze w myśl art. 62 ordynacji wyborczej.

Art. 26.

Połączone (wspólne) listy kandydatów.

Upełnomocnieni zastępcy list wyborczych mogą w Urzędzie Gminnym złożyć oświadczenie o połączeniu swoich list. Oświadczenie takie musi być wniesione najpóźniej 8 dni przed dniem wyborczym, poczem je Urząd Gminny ogłasza przez przybicie w lokalach, w których listy wyborcze są wyłożone do wglądu.

Połączenie list oznacza, że takowe należy przy rozdziale mandatów uważać za jedną całość. (art. 46).

Połączenie list kandydatów ma na celu zapobiec utracie drobnych ilości głosów list połączonych. Głosy padłe na poszczególne listy połączone uważa się przy podziale mandatów jako oddane na jedną listę. (art. 43).

Oświadczenie pełnomocników o połączenie ich list należy zgłosić w urzędzie gminnym najpóźniej 8 dni przed wyborami. Ustawa nie zawiera jednak żadnego postanowienia, czy oświadczenie to może być cofnięte przed samymi wyborami.

IV.

Ogłoszenie wyniku wyborów bez głosowania.

Art. 27.

W gminach, w których tylko jedną listę kandydatów zgłoszono, albo przez więcej grup wyborczych w całości tylko tylu kandydatów przedstawiono, ilu członków winno być wybranych do Rady Gminnej, oświadcza przełożony

gminy bez przeprowadzenia wyborów, że wszyscy przedstawieni kandydaci są wybranymi.

Dla sposobu ogłoszenia wyniku wyborów, zarzutów i ich rozstrzygania, obowiązują postanowienia art. 49 do 52.

V.

Wybory.

Art. 28.

Dzień i lokal wyborczy.

Wybory do Rady gminnej odbywają się w niedzielę od 8-mej godziny rano. Godzinę zakończenia wyborów oznacza Urząd Gminny.

O przerwaniu wyborów względnie odroczeniu na dzień następny zawiera bliższe postanowienia art. 39.

Art. 29.

Zakaz podawania trunków alkoholowych.

W dniu poprzedzającym, jakoteż i w dniu wyborów jest sprzedaż, wyszynk i podawanie trunków alkoholowych zakazane.

Osoby winne naruszenia zakazu z art. 29 podlegają ukaraniu w myśl art. 62 ord. wyb. (kara aresztu od 7 dni do 2 miesięcy).

Art. 30.

Ogłoszenie wyborów.

Conajmniej 8 dni przed wyborami winien przełożony gminy ogłosić za pomocą publicznego obwieszczenia w sposób na miejscu praktykowany dzień, godzinę początkową i zakończenia, lokal wyborczy, jakoteż i liczbę mających być wybranymi członków.

Ogłoszenie następuje za pomocą wywieszenia obwieszczenia lub w inny sposób używany dotychczas w gminie dla publicznych obwieszczeń.

Art. 31.

Komisje wyborcze.

Wyborami kieruje Komisja Wyborcza zamianowana przez przełożonego gminy.

W skład jej wchodzi zastępcy grup wyborczych, po jednym z każdej przedstawieni na wniosek tychże grup.

W ten sam sposób powołuje on zastępcę każdego członka z odnośnej grupy. Jeżeli w gminie istnieją tylko dwie lub trzy grupy wyborcze, wtedy mianuje przełożony gminy dla każdej grupy wyborczej po dwóch członków i dwóch zastępców.

Upełnomocniony zastępca grupy wyborczej powinien zaproponować zastępców swojej grupy w Urzędzie Gminnym conajmniej 8 dni przed dniem wyborczym.

Jeżeli dana grupa wyborcza nie przedłoży na czas swoich wniosków, przełożony gminy zamianuje sam członków i zastępców do Komisji Wyborczej danej grupy.

W gminach gdzie jest więcej lokali wyborczych, należy na tych samych zasadach zamianować dla każdego lokalu wyborczego osobną Komisję Wyborczą, a oprócz tego jedną komisję główną.

W gminach, w których sprawy conceptowe załatwia osobny urzędnik, należy tenże także do Komisji Wyborczej z głosem doradczym, jako sekretarz. W razie potrzeby dalszych sił pomocniczych dostarcza gmina. Gdyby tego nie uczyniono, poczyni przewodniczący Komisji Wyborczej odpowiednie zarządzenia na koszt gminy.

1. Prawo proponowania zastępców grupy wyborczej do komisji wyborczych przysługuje tylko pełnomocnikowi danej grupy. Pełnomocnik winien wykonać to prawo najpóźniej 8-go dnia przed dniem wyborów.
2. Główna Komisja Wyborcza nie kieruje bezpośrednio wyborami, lecz spełnia tylko czynności wymienione w art. 43 do 49 ordynacji wyborczej.

Art. 32.

Rozstrzyganie Komisji Wyborczej.

Komisja Wyborcza wybiera ze swojego grona bezpośrednio przed otwarciem wyborów większością głosów przewodniczącego i jego zastępcę, w razie niemożności osiągnięcia większości rozstrzyga los. Przewodniczący i jego zastępca nie mogą należeć do tej samej grupy wyborczej.

Komisja Wyborcza może powziąć ważne uchwały przy obecności przewodniczącego albo jego zastępcy i co najmniej połowy jej członków uprawnionych do głosowa-

nia; w razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący, który pozatem nie głosuje.

Sprzeciw od rozstrzygnięcia Komisji Wyborczej można wnieść jedynie w formie zarzutu przeciwko wyborom.

Formalna uchwała Komisji Wyborczej podczas głosowania wyborców wymagana jest wtedy, gdy należy po myśli art. 38 rozstrzygnąć kwestję, czy pewien wyborca może być dopuszczony do głosowania. Uchwałę taką mogą wywołać bądź członkowie Komisji Wyborczej bądź też mężowie zaufania (art. 35). Poza głosowaniem wyborców uchwała Komisja w wypadkach z art. 31 wzgl. 42 (unieważnienie kart głosowania) i art. 39 (przerwanie i odroczenie wyborów).

Mężowie zaufania nie są członkami Komisji, dlatego też nie mają prawa głosowania w Komisji.

Wydalenie się pewnych członków Komisji w czasie jej urzędowania nie wpływa na ważność wyborów, o ile w komisji Wyborczej pozostało jeszcze tylu członków, ilu potrzeba do powzięcia ważnej uchwały w myśl art. 32.

Art. 33.

Protokół wyborczy.

O przebiegu wyborów spisuje się protokół, do którego wpisuje się imiona i nazwiska członków Komisji Wyborczej, zastępcy Władzy Nadzorczej i mężów zaufania, początek i koniec, ewentualnie przerwę wyborów, wszystkie uchwały Komisji Wyborczej z krótkim uzasadnieniem tychże, jakoteż i wszelkie ważniejsze szczegóły przebiegu wyborów, oraz wynik wyborów i sposób obliczenia głosów.

Protokół prowadzi powołany do wyborów z głosem doradczym urzędnik gminy (art. 31). ewentualnie inna siła pomocnicza lub przeznaczony do tego przez przewodniczącego Komisji Wyborczej członek Komisji.

Protokół ten, jakoteż i listy wyborcze i spisy głosujących podpisują wszyscy członkowie Komisji.

Protokół wyborczy winien być spisany na miejscu, przy wyborach, w szczególności każdą uchwałę komisji wyborczej należy zaprotokołować niezwłocznie wraz z krótkim uzasadnieniem. Nazwisk głosujących wyborców nie wciąga się do protokołu.

Mężowie zaufania nie podpisują protokołu wyborczego, ponieważ nie są członkami komisji; podpisują natomiast protokół skrutinium wyborczego (art. 48).

Art. 34.

Zastępca Władzy Nadzorczej.

Władza Nadzorcza jest uprawniona do wysłania do wyborów swojego zastępcy celem czuwania nad prawidłowym przeprowadzeniem wyborów.

Obecność zastępcy władzy nadzorczej nie jest obligatoryjna. W głosowaniu Komisji Wyborczej nie może on brać udziału. W razie dostrzeżenia poważnych uchybień w przeprowadzeniu wyborów, któreby mogły wpłynąć na ich wynik, w szczególności jeżeli stwierdzi naruszenie wolności, czystości i tajemnicy wyborów winien donieść o tem bezzwłocznie władzy nadzorczej.

Art. 35.

Mężowie zaufania.

Komisja Wyborcza musi na wniosek grup wyborczych dopuścić z każdego stronnictwa wyborczego po dwóch wyborców, jako mężów zaufania, którzy mogą być obecni przy przeprowadzeniu całych wyborów aż do ogłoszenia wyniku obliczenia.

Wniosek odnośny musi być przedłożony przewodniczącemu Komisji ustnie lub na piśmie przed rozpoczęciem wyborów.

Mężowie zaufania stronnictw mogą wnosić zarzuty co do tożsamości wyborcy lub jeżeli dany wyborca w myśl dwóch ostatnich ustępów art. 4, nie jest uprawniony do głosowania; pozatem nie mają prawa wtrącać się do wyborów.

Wniosek o dopuszczenie mężów zaufania musi być przedłożony przed rozpoczęciem wyborów, a więc zanim jeszcze pierwszy wyborca odda swój głos. Ponieważ wniosek ma być zgłoszony przewodniczącemu komisji, a tego wybiera się bezpośrednio przed otwarciem wyborów, przeto wniosek o dopuszczenie mężów zaufania można zgłosić dopiero w dniu wyborów. O dopuszczeniu mężów zaufania decyduje Komisja Wyborcza, która jest jednak związana propozycjami grup wyborczych.

Ustawa nie mówi wyraźnie kto ma wniosek ten imieniem grupy wyborczej zgłosić. Z reguły prawo reprezentowania grupy wyborczej przysługuje pełnomocnikowi. Ze względu na to jednak, że zgłoszenie wniosku może nastąpić dopiero w dniu wyborów i przed ich otwarciem, a w razie istnienia kilku komisji wyborczych jeden pełnomocnik nie mógłby wszędzie na czas zgłosić mężów zaufania, należy przyjąć, że prawo to mogą wykonać także i zastępcy grup wyborczych. będący członkami Komisji.

Mężowie zaufania nie są członkami komisji, lecz są jedynie świadkami aktu wyboru i liczenia głosów i mają tylko prawa wymienione w art. 35.

Art. 36.

Wstęp do lokalu wyborczego.

Do lokalu wyborczego mają przystęp tylko wyborcy, wpisani do list wyborczych danego okręgu wyborczego. Po oddaniu kartki do głosowania powinien wyborca natychmiast puścić lokal wyborczy.

W czasie głosowania nie wolno ani w lokalu wyborczym, ani w budynku, w którym się lokal znajduje, ani też na ulicy i na placu przed wejściem do budynku w promieniu 100 metrów wygłaszać przemówień i w jakikolwiek sposób agitować. Rozdawanie kart do głosowania przed budynkiem, w którym się znajduje lokal wyborczy, w sposób nieagitacyjny jest dozwolone.

W razie wielkiego natłoku w lokalu wyborczym, może przewodniczący komisji zarządzić, aby wyborcy wchodzili do lokalu wyborczego tylko w mniejszych grupach. Urząd gminny powinien postarać się o ile możliwości o takie lokale, które by miały osobne drugie wyjście. Naruszenie postanowień art. 36 ust. 2 podlega ukaraniu po myśli art. 62.

Art. 37.

Głosowanie.

Przed rozpoczęciem wyborów Komisja Wyborcza dokonuje oględzin urny wyborczej, która winna być nieprzeźroczystym zamykającym się naczyniem.

Potem przystępuje się do oddawania głosów. Głosowanie odbywa się w ten sposób, że wyborca wpisuje na kartce białego koloru dowolnych rozmiarów cyframi arabskimi, rzymskimi lub słowami liczbę tej listy kandydatów, których chce wybrać. Komisja Wyborcza wręczy wyborcy urzędową kopertę, a na jego żądanie i czystą kartkę papieru wraz z przyborami do pisania; do koperty tej wkłada wyborca sam w takim miejscu, gdzie nie może być podpatrywany, kartkę głosowania po ewentualnem wpisaniu dotyczącej liczby i wrzuca kopertę do urny wyborczej. Wszystkie koperty muszą być tej samej wielkości, jakości i koloru, zaopatrzone w ten samem miejscu pieczęcią gminną i nie mogą mieć żadnych wyróżniających znaków.

W ten sposób oddają najpierw swoje głosy członkowie Komisji. Grupy wyborcze mogą drukować kartki głosowania z liczbą, odpowiadającą ich liście kandydatów i rozszerzać wśród wyborców.

Komisja Wyborcza powinna zaznaczyć oddanie kartki głosowania w obu egzemplarzach list wyborczych.

Kopert do głosowania dostarcza gmina na własne koszt.

Art. 38.

Zarzuty przeciwko wyborcom.

Komisja Wyborcza rozstrzyga tylko — czy który z wyborców ma być dopuszczony do oddania głosu, jeżeli:

1. istnieje wątpliwość co do jego tożsamości,
2. jeżeli zostanie wniesiony zarzut, że w myśl ostatnich 2 ustępów art. 4 nie może on być dopuszczonym do głosowania przy wyborach.

Zarzuty tego rodzaju mogą podnieść członkowie Komisji Wyborczej i mężowie zaufania i to jak długo kartka głosowania obywatela, którego prawo wyboru zaczępiono, nie została jeszcze włożona do urny wyborczej. Rozstrzygnięcie Komisji Wyborczej musi w każdym poszczególnym wypadku zapaść przed dopuszczeniem następnego wyborcy do oddania głosu.

Zarzut przeciwko wyborcy z pkt. 2. art. 28 musi być party urzędowym dowodem w myśl art. 4 ust. przedostatni.

Art. 39.

Przerwanie wyborów.

Jeżeli zajdą okoliczności, któreby wpłynęły na uniemożliwienie wyborów, może Komisja Wyborcza przedłużyć wybory lub odroczyć ich dokonanie na dzień następny. Zarządzenie takie musi być jednak natychmiast ogłoszone w sposób w gminie przyjęty oraz w lokalu wyborczym. Jeżeli chodzi o przerwanie już rozpoczętych wyborów, wtedy winna Komisja Wyborcza opieczetować akta i urnę wyborczą wraz z oddanymi już kartkami głosowania, a przy rozpoczęciu dalszych wyborów stwierdzić protokularnie nienaruszenie pieczęci.

Do okoliczności, wpływających na uniemożliwienie wyborów zalicza się m. i. także klęski elementarne, jak powódź lub pożar, o ile znacznej części wyborców uniemożliwiły wzięcie udziału w głosowaniu.

Art. 40.

Zamknięcie głosowania.

Po upływie dla wyborów oznaczonego czasu zamyka się lokal wyborczy, wszyscy atoli wyborcy, którzy przed zamknięciem znajdują się w lokalu wyborczym, lub w poczekalni przez Komisję dla wyborców przeznaczonej lub też bezpośrednio przed lokalem wyborczym — oddają jeszcze swoje głosy, poczem przewodniczący Komisji Wyborczej ogłasza głosowanie za ukończone.

VI.

Stwierdzenie i ogłoszenie wyniku wyborów.

Art. 41.

Liczenie głosów.

Po zakończeniu głosowania pozostają w lokalu wyborczym oprócz członków Komisji Wyborczej, zastępcy Władzy Nadzorczej i sił pomocniczych, tylko mężowie zaufania poszczególnych grup wyborczych. Komisja Wyborcza wyjmuje z urny koperty z kartkami głosowania, przelicza je i porównuje liczbę kopert z zapiskami w wykazach wyborczych. Potem wyłącza nieważne kartki głosowania, rozdziela kartki według grup wyborczych i przygotowuje wynik wyborów w dwóch listach głosowania. W czasie tego ma każdy z uprawnionych obecnych prawo wglądu do kartek głosowania.

Rozstrzygnięcie Komisji Wyborczej o nieważności kartki głosowania winno zapaść natychmiast po wyjęciu danej kartki z koperty. Wszystkie ważne i nieważne kartki głosowania należy udzielić do wglądu członkom komisji i mężom zaufania, o ile tego zażądata. W gminach, gdzie istnieje kilka Komisji Wyborczych, dokonują one tylko czynności wymienionych w art. 41, resztę postępowania przeprowadza Komisja główna.

Art. 42.

Nieważne kartki głosowania:

Nieważnemi są następujące kartki głosowania:

1. jeżeli kartka głosowania nie jest włożona do koperty, wydanej przez Komisję Wyborczą i zaopatrzonej pieczęcią gminną;

2. jeżeli liczba na kartce głosowania jest przekreślona lub nieczytelna. Dopiski itp. uwagi, uważa się jako niepisane;
3. jeżeli w kopercie znajduje się więcej kartek z różnymi liczbami; wtedy wszystkie głosy w tej kopercie są nieważne. Jeżeli w kopercie znajduje się więcej kartek z tą samą liczbą, liczy się je za jeden głos;
4. kartki opiewające na nieważną listę kandydatów.

Art. 43.

Rozdział mandatów na grupy wyborcze, dzielnik wyborczy.

Następnie rozdziela Komisja liczbę mandatów na poszczególne grupy wyborcze w stosunku do głosów dla danej grupy oddanych, a mianowicie w ten sposób, że naprzód wypośrodkuje dzielnik wyborczy. W tym celu należy sumę wszystkich ważnych, dla wszystkich grup oddanych głosów podzielić przez liczbę mandatów, powiększoną o jeden; następna cała wyższa od ilorazu liczba jest dzielnikiem wyborczym.

Liczbę na każdą poszczególną listę kandydatów oddanych głosów dzieli się następnie przez liczbę dzielnika wyborczego, poczem przydziela Komisja Wyborcza każdej grupie wyborczej tyle mandatów, ile razy dzielnik wyborczy mieści się w sumie dla danej grupy oddanych głosów.

Listę kandydatów połączonych stronnictw (art. 26) zlicza się z osobna, uważa się jednak je przy podziale mandatów za jedną listę i przydziela im się wspólnie przypadające mandaty.

Przykład 1.

Ilość członków rady gminnej wynosi 12. Oddano ważnych głosów 960. Z tego otrzymała:

lista Nr. 1		480 głosów
lista Nr. 2		296 „
lista Nr. 3		184 „

r a z e m: . . . 960 głosów.

Dzielnik wyborczy wynosi:

960 (liczba oddanych głosów) podzielone przez 13 ($12 + 1$ tj. ilość członków Rady Gminnej powiększona o 1), a więc

$$960 : 13 = 73\frac{11}{13}$$

następną całą wyższą liczbą jest 74, **dzielnik wyborczy wynosi zatem 74**. Otrzymują więc:

lista Nr. 1 . . .	480 : 74 = 6	mandatów, pozostaje 36 głos.
lista Nr. 2 . . .	296 : 74 = 4	„ „ — „
lista Nr. 3 . . .	184 : 74 = 2	„ „ 36 „

Obsadzono zatem ogółem 12 mandatów.

Przykład 2.

Ilość członków Rady Gminnej wynosi 24. Oddano ważnych głosów 1.890. Z tego otrzymały:

lista Nr. 1	628	głosów
lista Nr. 2	553	„
lista Nr. 3	491	„
lista Nr. 4	218	„

r a z e m: . . . 1890 głosów.

Gupy Nr. 3 i 4 połączyły swoje listy kandydatów po myśli art. 26 ord. wyb., otrzymały zatem razem 709 głosów.

Dzielnik wyborczy wynosi:

$1890 : 24$ (tj. $24 + 1$) równa się $75^{13/25}$; najbliższą wyższą całą liczbą jest 76, **dzielnik wyborczy wynosi zatem 76**, otrzymują więc:

lista Nr. 1 . . .	628 : 76 = 8	mandatów, pozostaje 20 głos.
lista Nr. 2 . . .	553 : 76 = 7	„ „ 21 „
lista Nr. 3 i 4 . . .	709 : 76 = 9	„ „ 25 „

Obsadzono zatem 24 mandatów.

O rozdziale mandatów pomiędzy listy połączone patrz niżej przy art. 46, przykład 1.

Przykład 3.

Ilość członków rady gminnej wynosi 30. Oddano ważnych głosów 1240. Z tego otrzymały:

lista Nr. 1	264	głosów
lista Nr. 2	525	„
lista Nr. 3	412	„
lista Nr. 4	39	„

r a z e m: . . . 1240 głosów.

Dzielnik wyborczy oblicza się:

$1.240 : 31$ (tj. $30 + 1 = 40$). Następną wyższą całą liczbą jest 41, **awiec dzielnik wyborczy wynosi 41**. (Dalsze obliczenia jak przykład 1).

Art. 44.

Przydzielenie pozostałych mandatów.

Jeżeli wszystkich mandatów nie rozdzielono w sposób w art. 43 wymieniony, przydziela się zbywające man-

daty po kolei tym grupom, które przy podziale w myśl art. 43 przeprowadzonym, wykazały największą resztę podziału.

Jeżeli reszty podziału są przy więcej grupach równe, przydziela się mandat tej grupie, która uzyskała więcej głosów; w razie równości głosów rozstrzyga los.

Liście kandydatów, która uzyskała głosów mniej, niż wynosi dzielnik wyborczy, nie przysługuje prawo do żadnego mandatu; postanowienie to nie odnosi się atoli do poszczególnych liczb wspólnej listy. (art. 26).

Przykład 1.

Ilość członków Rady Gminnej wynosi 30. Oddano ważnych głosów 2853. Z tego otrzymały:

lista Nr. 1		1328 głosów
lista Nr. 2		605 „
lista Nr. 3		463 „
lista Nr. 4		457 „

r a z e m: . . . 2853 głosów.

Dzielnik wyborczy oblicza się:

$2853 : 31$ (tj. $30 + 1$) = $92\frac{1}{31}$; następną wyższą całą liczbą jest 93, dzielnik wyborczy wynosi zatem 93.

A więc otrzymują:

lista Nr. 1	. . .	$1328 : 93 = 14$	mandatów,	pozostaje	26 głos.
lista Nr. 2	. . .	$605 : 93 = 6$	„	„	47 „
lista Nr. 3	. . .	$463 : 93 = 4$	„	„	91 „
lista Nr. 4	. . .	$457 : 93 = 4$	„	„	85 „

Rozdzielono zatem tylko 28 mandatów, pozostałe 2 mandaty przypadają po jednym liście Nr. 3 i 4, ponieważ wykazują one największą resztę podziału. (91 i 85).

Przykład 2.

Liczba członków Rady Miejskiej wynosi 60. Oddano ważnych głosów 12.452; z tego otrzymały:

lista Nr. 1		2842 głosów
lista Nr. 2		2729 „
lista Nr. 3		4808 „
lista Nr. 4		1463 „
lista Nr. 5		410 „
lista Nr. 6		200 „

Dzielnik wyborczy oblicza się:

$12.452 : 61$ (tj. $60 + 1$) = $204\frac{2}{61}$; najbliższą wyższą liczbą całą jest 205, dzielnik wyborczy wynosi zatem 205.

A więc otrzymują:

lista Nr. 1 . . .	2842 : 205 = 13	mandatów, pozostaje 177 głos.
lista Nr. 2 . . .	2729 : 205 = 13	„ „ 64 „
lista Nr. 3 . . .	4808 : 205 = 23	„ „ 93 „
lista Nr. 4 . . .	1463 : 205 = 7	„ „ 28 „
lista Nr. 5 . . .	410 : 205 = 2	„ „ — „
lista Nr. 6 . . .	200 : 205 = 0	„ „ 200 „

rozdzielono zatem 58 mandatów, 2 pozostałe mandaty przypadają po jednym, listom Nr. 1 i 3, jako wykazującym największą resztę podziału. Lista Nr. 6 nie otrzymuje żadnego mandatu, ponieważ suma uzyskanych przez nią głosów nie wynosi nawet tyle, ile dzielnik wyborczy.

Przykład 3.

Liczba członków Rady Gminnej wynosi 30. Oddano ważnych głosów 2.853. Z tego otrzymały:

lista Nr. 1	1339 głosów
lista Nr. 2	595 „
lista Nr. 3	463 „
lista Nr. 4	366 „
lista Nr. 5	90 „

dzielnik wyborczy oblicza się: $2.853 : 31 = 92\frac{1}{31}$; **dzielnik wyborczy wynosi zatem 93.** A więc otrzymują:

lista Nr. 1 . . .	1339 : 93 = 14	mandatów, pozostaje 37 głos.
lista Nr. 2 . . .	595 : 93 = 6	„ „ 37 „
lista Nr. 3 . . .	463 : 93 = 4	„ „ 91 „
lista Nr. 4 . . .	366 : 93 = 3	„ „ 87 „
lista Nr. 5 . . .	90 : 93 = 0	„ „ 90 „

Lista Nr. 5 nie otrzymuje żadnego mandatu, ponieważ suma oddanych na nią głosów jest niższą od dzielnika wyborczego. Rozdzielono więc wpieryw 27 mandatów. Z pozostałych 3 mandatów otrzymują 1 mandat lista Nr. 3, a jeden mandat lista Nr. 4, ponieważ wykazują największe reszty z podziału (91 i 87 głos.). Trzeci mandat przydziela się liście Nr. 1, która posiadając taką samą resztę podziału jak lista Nr. 2, wykazuje jednak większą sumę oddanych na nią głosów. (U w a g a: gdyby listy Nr. 1 i 2 posiadały tą samą resztę podziału i tą samą ilość uzyskanych głosów, wówczas rozstrzyga los, której z nich ma przypaść pozostały mandat.

Postanowienia ustępu 3 art. 44, że listy połączone nie muszą wykazywać przynajmniej dzielnika wyborczego, odnosi się tylko do ilości głosów padłych na poszczególne z list połączonych, a nie do sumy głosów, uzyskanych przez listy połączone razem.

Art. 45.

Odliczenie nadliczbowych mandatów.

Jeżeli przy podziale liczby głosów przez dzielnik wyborczy (art. 43) przypadło według rozdziału o jeden

mandat więcej nad oznaczoną liczbą mandatów, odlicza się jeden mandat tej grupie, która posiada najmniejszą resztę podziału, a przy równości reszty, tej, która uzyskała najmniejszą liczbę głosów. W razie równości głosów rozstrzyga los.

I tutaj należy uważać listy połączone (art. 26) za należące do jednej grupy.

Wypadek ten w praktyce będzie miał bardzo rzadko zastosowanie.

Art. 46.

Rozdział mandatów między listy połączone.

Po przydzieleniu mandatów wszystkim grupom wyborczym, rozdziela Komisja Wyborcza mandaty między poszczególne listy połączone.

Postępowanie przytem jest identyczne z wyszczególnieniem w art. 43, 44.

Rozdział mandatów przypadających na listy połączone następuje na tych samych zasadach co i rozdział pierwotny. W tym celu oblicza się nowy dzielnik wyborczy w ten sposób, że sumę głosów oddanych na listy połączone dzieli się przez liczbę mandatów przypadających na te listy powiększoną o 1. Przytem może mandat przypaść nawet tej liście, któraby nie będąc połączoną, nie mogła uzyskać mandatu w myśl art. 42.

Przykład 1.

W przykładzie 2. do art. 43 otrzymały połączone listy Nr. 3 i 4 razem 709 głosów a 9 mandatów.

Na listę Nr. 3 padło 491 głosów

na listę Nr. 4 „ 218 „

dzielnik wyborczy oblicza się: 709 (łączna suma głosów) dzielone przez 10 (tj. 9 mandatów + 1) równa się $70\frac{9}{10}$; najbliższą wyższą całą liczbą jest 71; **dzielnik wyborczy wynosi zatem 71.**

Otrzymują więc:

lista Nr. 3 — $491 : 71 = 6$ mandatów,

lista Nr. 4 — $218 : 71 = 3$ „

Przykład 2.

Połączone listy A i B otrzymały łącznie 456 głosów a 5 mandatów przy pierwszym dzielniku wyborczym 92. Lista A miała 380 głosów lista B 76 głosów. Dzielnik wyborczy oblicza się: $456 : 6$ tj. $(5+1) = 76$; dzielnik wyborczy wynosi zatem 77. Otrzymują więc lista A 380 dzielone przez 77 równa się 4 mandaty, pozostaje 72 głosów, lista B: 76 dzielone przez 77 równa się 0, pozostaje 76 głosów. Lista B, która posiada największą resztę podziału otrzymuje 1 mandat, pomimo że suma padłych na nią głosów nie wynosi nawet tyle ile wynosi wewnętrzny

dzielnik wyborczy. (76 na 77). Jest to zgodne z postanowieniem ust. 3 art. 44.

Przykład 3.

Gdyby w przykładzie 2. obie listy połączone wykazywały takie same reszty podziału wówczas pozostały mandat nie przypadłby liście B tylko liście A, ponieważ ona wykazuje większą liczbę głosów. Gdyby zaś i sumy głosów były równe, rozstrzyga los, która z tych list ma otrzymać pozostały mandat.

Art. 47.

Kto jest wybrany.

Wybranymi członkami do Rady Gminnej są ci kandydaci poszczególnych grup wyborczych, którzy kolejno w liście kandydatów są wymienieni według liczb, przypadających danej grupie mandatów. Dalsi kandydaci są w tym samym porządku zastępcami (art. 53). Jeżeli lista kandydatów zawiera więcej nazwisk niż dopuszczalne (art. 21), nie bierze się nadliczbowych nazwisk w rachubę.

Art. 48.

Ogłoszenie wyniku wyborców.

Zaraz po obliczeniu głosów ustali Komisja Wyborcza protokularynie wynik przy równoczesnem podpisaniu go przez wszystkich członków Komisji Wyborczej i mężów zaufania stronnictw, poczem Urząd Gminny ogłasza publicznie wynik wyborów w sposób w gminie praktykowany.

W ogłoszeniu należy wyszczególnić: dokąd, gdzie i w jaki sposób można wnosić zarzuty przeciwko wyborom.

Odpis protokołu wyborczego i wyniku obliczenia głosów należy przedłożyć władzy nadzorczej; kartki głosowania i koperty powinna Komisja Wyborcza opieczętować i przechowywać w urzędzie gminnym i tylko w razie wniesienia zarzutów przeciwko wyborom należy je przedłożyć.

Ogłoszenie o wyniku wyborów winien naczelnik gminy (burmistrz) podać do publicznej wiadomości bądź drogą pisemnego obwieszczenia, bądź też w inny przyjęty w danej gminie sposób. W ogłoszeniu należy przytoczyć postanowienia § 51

ord. wyb.; termin, do którego można wnosić zarzuty przeciwko wyborom, należy określić ściśle dniem kalendarzowym.

Art. 49.

Wypośrodkowanie wyniku wyborów, jeżeli wybierano we więcej okręgach.

Jeżeli wybory odbywają się w kilku lokalach, wtedy przeprowadzają Komisje Wyborcze, poszczególnych lokali wyborczych tylko czynności wymienione w art. 41.

Dalsze postępowanie przedsięwzięje Komisja Główna, której poszczególne komisje oddają natychmiast opieczę-towane akta wyborcze.

O ile powołano główną komisję wyborczą, wówczas tylko jej przysługuje prawo przeprowadzenia czynności wyborczych z art. 43 do 48. Główna Komisja Wyborcza niema jednak prawa rewidować czynności wyborczej, wykonanej na zasadzie art. 41 przez poszczególne komisje wyborcze, ponieważ do niej należy tylko „dalsze“ postępowanie poza art. 41.

VII.

Środki prawne.

Art. 50.

Sprostowanie wyniku wyborów, jeżeli wybrano osobę niewybieralną.

Władza Nadzorcza bada, czy niewybrano osób, którym nie przysługuje prawo wybieralności. O ile ten wypadek ma miejsce, należy w przeciągu miesiąca od dnia nadejścia protokołu wyborczego orzec wybór niewybieralnej osoby za nieważny i rozstrzygnąć, kto jest wybrany w jej miejsce.

Rozstrzygnięcie to ogłasza Urząd Gminny publicznie, w sposób w gminie przyjęty.

Badanie co do wybieralności osób wybranych przeprowadza władza nadzorcza z urzędu, a więc choćby nawet nie wniesiono zarzutów przeciwko wyborom.

Rozstrzygnięcie władzy nadzorczej winno zapaść w ciągu miesiąca od dnia nadejścia protokołu, unieważnienie może jednak nastąpić także i każdej chwili później, o ile pewne braki wyjdą dopiero później na jaw.

3. Władza nadzorcza może z urzędu unieważnić wybór tylko wtedy, jeżeli wybrano osobę niewybieralną. W innych wypadkach unieważnienie wyborów może nastąpić tylko na skutek wniesienia zarzutów przeciwko nim.

Art. 51.

Zarzuty przeciwko wyborom.

Zarzuty przeciwko wyborom może wnieść tylko w danej gminie uprawniony wyborca w przeciągu dni 8-miu od następnego dnia po ogłoszeniu wyniku wyborów. Zarzuty należy wносить pisemnie do Urzędu Gminnego. Zarzuty należy najpóźniej do trzech dni wraz z aktami wyborczymi przedłożyć Władzy Nadzorczej.

O zarzutach rozstrzyga Władza Nadzorcza.

Prawo wnoszenia zarzutów przeciwko wyborom przysługuje każdemu uprawnionemu wyborcy w danej gminie, bez względu na to, czy wykonał swoje prawo wyborcze. Musi on jednak figurować w liście wyborców w danej gminie.

Partje polityczne lub grupy wyborcze jako takie nie są uprawnione do wnoszenia zarzutów przeciwko wyborom.

Zarzuty przeciwko wyborom muszą opierać się na takich uchybieniach postępowania wyborczego, któreby mogły wpłynąć na wynik wyborów, w szczególności jeżeli naruszono wolność, czystość i tajemnicę wyborów, w którym to wypadku może nastąpić ich całkowite unieważnienie, albo jeżeli skrutinium było błędne, w którym znowu wypadku następuje sprostowanie wyniku wyborów. (art. 52).

Zarzuty winne być należycie udowodnione takimi faktami, z których można słusznie wnosić, że zarzucone uchybienia rzeczywiście miały miejsce. Gołosłowne twierdzenie o dopuszczeniu się nadużyć przy wyborach nie wystarcza na poparcie zarzutów.

Urząd gminny winien wniesione zarzuty przedłożyć do 3 dni władzy nadzorczej wraz z aktami wyborczymi. Ponadto winien urząd gminny dołączyć także swoją opinię co do wniesionych zarzutów, a jeżeli z treści ich wynika konieczność przeprowadzenia pewnych dochodzeń, winien je od razu jak najpóźniej przeprowadzić i o wyniku donieść władzy nadzorczej, przedkładając równocześnie akta.

O zarzutach rozstrzyga Starosta w odniesieniu do gmin wiejskich, a Wojewoda w odniesieniu do gmin miejskich. (art. 63).

Art. 52.

Rozstrzygnięcie o zarzutach.

Jeżeli władza, rozstrzygająca o zarzutach, stwierdzi takie uchybienia w przeprowadzeniu wyborów, które mogłyby wpłynąć na wynik wyborów, szczególnie, jeżeli stwierdzi poważne naruszenia wolności, czystości i tajemnicy wyborów, wtedy unieważnia całe wybory lub odpowiednią ich część i zarządza ewentualnie nowe wybory, oznaczając dzień, w którym się odbyć mają.

Jeżeli tylko stwierdzono błędne obliczenie głosów, winna władza wynik natychmiast sprostować i w gminie publicznie ogłosić.

Rozstrzygnięcie należy doręczyć odwołującym się i tym osobom, których wybór został unieważniony.

Rozstrzygnięcie to, które powinno być wydane najdalej w przeciągu 3 miesięcy od dnia przedłożenia zarzutów, jest ostateczne.

Rozstrzygnięcie władzy nadzorczej może zmierzać albo do unieważnienia całych wyborów, lub ich części, albo do zmiany wyniku wyborów. Unieważnienie całych wyborów lub ich części należy orzec wówczas, gdy całe postępowanie wyborcze lub pewna samodzielna jego część dotknięta była takimi brakami, które mogłyby wpłynąć na wynik wyborów, tzn. tam gdzie wynik ten byłby inny, gdyby braki te nie miały być miejsca. W szczególności nastąpi to wtedy, gdy naruszono poważnie wolność, czystość i tajemnicę wyborów.

Naruszenie wolności, czystości i tajemnicy wyborów nie wchodzi zatem w rachubę przy rozstrzyganiu o zarzutach, jeżeli naruszenie to nie mogło wywrzeć wpływu na wynik wyborów. Dlatego też nie potrzeba koniecznie dowodów, że uchybienia postępowania wyborczego rzeczywiście wpłynęły na wynik wyborów, wystarczy stwierdzenie że mogłyby one wpłynąć na wynik wyborów.

Zarzuty przeciwko wyborom nie mogą obejmować kwestionowania prawa wyborczego wyborców wpisanych do list wyborczych, ponieważ do tego celu służy osobne postępowanie reklamacyjne. (art. 15). Taksamo i rozstrzygnięcie o zarzutach nie może naruszać prawomocnie ustalonych list wyborczych.

Przepis ustępu ostatniego art. 52, zobowiązujący władzę nadzorczą do wydania orzeczenia w przeciągu trzech miesięcy, jest przepisem porządkowym. Przekroczenie tego terminu nie pozbawia władzę nadzorczą prawa ewent. unieważnienia wyborów lub wydania innego prawomocnego orzeczenia.

Przeciwko decyzji władzy nadzorczej, rozstrzygającej o zarzutach można wnieść tylko skargę do Najwyższego Trybunału Administracyjnego w terminie dwumiesięcznym.

VIII.

Zastępca.

Art. 53.

Powołanie zastępców.

Zastępcy pełnią funkcje członków Rady Gminnej tych grup, dla których byli umieszczeni na liście kandydatów, jeżeli mandat zostanie opróżniony stale na cały okres wyborczy.

Zastępcy następują w tym porządku, jak byli w liście kandydatów wyszczególnieni.

Zastępcy nie mogą spełniać funkcji członków Rady Gminnej, jeżeli który z tych członków jest tylko chwilowo nieobecny lub przeszkodzony.

Art. 54.

Uzupełnienie liczby zastępców.

Jeżeli w pewnej grupie wyborczej nie wybrano tylu zastępców, ile wynosi połowa członków Rady Gminnej z tej grupy, względnie przy niepodzielnej przez 2 liczbie Rady Gminnej, sąsiednią wyższą liczbę całą lub, jeżeli liczba zastępców pewnej grupy spadnie po wyborach niżej wymienionej granicy, powinni członkowie Rady Gminnej uzupełnić liczbę zastępców powołanej grupy w następujący sposób:

Jeżeli dla wspomnianej grupy wybrano tylko jednego członka do Rady Gminnej, mianuje tenże zastępcę sam, przedkładając przełożonemu gminy w czasie przez niego ustanowionym odnośne pisemne oświadczenie.

Jeżeli odnośna grupa jest przez więcej, jak jednego członka zastąpiona, wtedy dokonuje ona pod przewodnictwem przełożonego gminy lub jego zastępcy wyboru uzupełniającego kartkami, przyczem wybrany jest ten, kto otrzymał największą liczbę głosów. W razie równości głosów rozstrzyga los.

Uzupełnienie liczby członków Rady Gminnej w powyżej przytoczony sposób, następuje także wtedy, jeżeli gru-

pa wyborcza postawiła mniej kandydatów, niż jej w stosunku do oddanych głosów się należy. I w tym wypadku powinni członkowie Rady Gminnej tej grupy wybrać brakującą ilość członków Rady Gminnej.

Przy tych wyborach sporządza się osobny, przez wszystkich obecnych podpisany protokół. Odnosnie do ogłoszenia ich wyniku obowiązują postanowienia art. 48.

Liczba zastępców musi wynosić stale połowę liczby członków Rady Gminnej. Gdyby więc, bądź zaraz po wyborach, bądź też później w ciągu okresu wyborczego okazało się, że niema przepisanej liczby zastępców, należy natychmiast dokonać uzupełnienia w myśl przepisów art. 54.

IX.

Wybór Zarządu Gminnego

Art. 55.

Zwołanie Rady Miejskiej.

Nowo wybrana Rada Gminna, w gminach miejskich (Rada Miejska) winna ukonstytuować się najpóźniej 20-go dnia po dniu ogłoszenia wyniku wyborów. O ile jednak wniesiono protest wyborczy przeciwko całemu wyborowi lub przeciwko wyborowi więcej, niż jednej trzeciej części radnych, władza nadzorcza winna zarządzić wstrzymanie ukonstytuowania się Rady Miejskiej aż do czasu wydania ostatecznej decyzji.

Pierwsze posiedzenie Rady Miejskiej zwołuje burmistrz miasta, a przewodniczy na nim najstarszy wiekiem członek Rady.

Ukonstytuowanie się Rady Miejskiej zgodnie z postanowieniami § 38 ordynacji miejskiej obejmuje: wybór przewodniczącego Rady Miejskiej i jego zastępcy, oraz wybór sekretarza i jego zastępcy.

Art. 55a.

Wybór burmistrza i jego zastępcy, oraz płatnych członków Magistratu odbywa się w myśl przepisów § 31 ordynacji miejskiej z 30. maja 1853 r. (Zb. Ust. pr. str. 261).

Członkowie Rady Miejskiej mogą być wybrani na członków Magistratu, tracą jednakowoż jednocześnie mandat w Radzie Miejskiej.

Art. 56.

Wybór ławników honorowych (niepłatnych).

Zebranie Rady Miejskiej celem wyboru ławników honorowych winno się odbyć najpóźniej do 14 dni po ukonstytuowaniu się.

Wybór ławników honorowych odbywa się na podstawie systemu proporcjonalnego na okres urzędowania Rady Miejskiej. Starzy ławnicy honorowi sprawują jednak i po upływie tego okresu swoje czynności aż do zatwierdzenia następców przez władzę nadzorczą.

Na ławnika honorowego może być wybrany każdy obywatel miasta, posiadający prawo wybieralności na radnego. Radny miejski wybrany członkiem Magistratu, traci mandat w Radzie Miejskiej.

Odmienne od dotychczas obowiązujących postanowień ordynacji miejskiej ławnicy honorowi (niepłatni członkowie Magistratu) będą wybierani na okres urzędowania Rady Miejskiej, a więc na lat 4 względnie po raz pierwszy na lat 3. (art. 11).

Postanowienia ordynacji miejskiej dotyczące zatwierdzania wybranych członków Magistratu przez władzę nadzorczą pozostają nienaruszone.

Art. 57.

Sposób wyboru.

Wybór ławników honorowych odbywa się na podstawie list kandydatów. Przeprowadzeniem wyborów kieruje Komisja Wyborcza, składająca się z przewodniczącego Rady, oraz dwóch członków powołanych przez przewodniczącego. Głosowanie jest tajne i odbywa się za pomocą kart głosowania.

Przed rozpoczęciem głosowania przewodniczący wzywa radnych do składania list kandydatów. Lista kandydatów zawierać ma podwójną ilość kandydatów w stosunku do liczby ławników, których należy wybrać.

Listy kandydatów zgłoszone w czasie wyznaczonym przez przewodniczącego, Komisja sprawdza i unieważnia z nich te, które nie odpowiadają postanowieniom ordynacji wyborczej.

Listy uznane za ważne, przewodniczący zaopatruje kolejno numerami, następnie wystawia je do wglądu radnych w miejscu dla nich widocznem i łatwo dostępnem, poczem wzywa radnych do oddania głosu na jedną z list wyłożonych.

Jeden z członków Komisji odczytuje nazwiska radnych w porządku alfabetycznym i radni w miarę wywołania nazwisk rzucają do urny zwinięte kartki do głosowania. Po ukończeniu głosowania Komisja dokonuje obliczenia głosów.

Podział mandatów odbywa się w myśl przepisów art. 43—45 niniejszej ustawy.

Z czynności wyborczej spisuje się protokół, zawierający wszystkie istotne momenta wyborów, protokół winien być podpisany przez członków Komisji Wyborczej i przechowany w aktach Magistratu. Odpis protokołu otrzymuje Władza Nadzorcza.

Wybory niepłatnych członków Magistratu odbywają się na tych samych zasadach, co i wybory do Rady Miejskiej z tą różnicą, że lista kandydatów musi zawierać podwójną ilość nazwisk w stosunku do ilości mandatów w Magistracie.

X.

Wybory do Zarządu gmin wiejskich.

Art. 58.

Zwołanie Rady Gminnej.

Zebranie nowowybranej Rady Gminnej w gminach wiejskich w celu wyboru Zarządu Gminnego winno się odbyć najpóźniej do dnia 14. po ogłoszeniu wyniku wyborów, o ile nie wniesiono protestu wyborczego przeciw tym wyborom lub przeciw wyborowi więcej, jak połowy liczby radnych.

Radę Gminną zwołuje, oraz przewodniczy jej specjalny delegat, wyznaczony przez właściwą władzę nadzorczą z pośród członków odnośnej gminy.

Delegatem winien być z reguły przełożony gminy.

Powyższe funkcje sprawuje delegat aż do czasu ukonstytuowania się Zarządu Gminnego.

Art. 59.

Wybór przełożonego gminy.

Wybór przełożonego gminy wiejskiej odbywa się w myśl przepisów §§ 78 do 83 ordynacji dla gmin wiejskich z 3. lipca 1891 r. (Zb. Ust. pr. str. 233).

Art. 60.

Wybór ławników.

Po wybraniu przełożonego gminy przystępuje Rada Gminna do wyboru ławników.

O ile Rada Gminna ma wybierać dwóch lub więcej ławników, postępowanie wyborcze odbywa się w myśl przepisów art. 57 niniejszej ustawy.

Wybór tylko jednego ławnika następuje zwyczajną większością głosów obecnych na posiedzeniu radnych.

Art. 61.

Wybory do Komisji gminnych.

Wybory do Komisji gminnych odbywają się na zasadzie systemu proporcjonalnego przy odpowiedniem zastosowaniu przepisów art. 57.

XI.

Postanowienia karne.

Art. 62.

Osoby winne naruszenia przepisów art. 29 i 36 niniejszej ustawy, jak niemniej świadomego pogwałcenia w czasie wyborów innych jej przepisów, lub też winne dopuszczenia się przy wyborach przekupstwa, wymuszenia, fałszów, lub jakichkolwiek innych podejść, ulegną karze aresztu od dni 7 do 2 miesięcy, o ile czyny te według ustaw karnych nie podlegają surowszej karze.

Wyznaczenie kary należy do właściwości sądu.

XII.

Postanowienia ogólne.

Art. 63.

Władza Nadzorcza.

Władzą Nadzorczą w rozumieniu tej ustawy jest Starosta w odniesieniu do gmin wiejskich, a Wojewoda Śląski — w odniesieniu do gmin miejskich.

Władza nadzorcza czuwa nad należytem i nieopóźnionem wykonaniem wszystkich ustawą niniejszą zarządzonych czynności urzędowych. W wypadkach zaniedbania lub nieściśłości może władza nadzorcza, przestrzegając kompetencji ustawą niniejszą ustanowionych komisji, zarządzić na koszt gminy częściowe lub całkowite wykonanie odnośnej czynności urzędowej przez własne organa. Gminie przysługuje prawo regresu do dotyczących organów gminnych.

Art. 64.

Prawo do wynagrodzenia.

Członkowie Komisji odwoławczej, którzy ponoszą uszczerbek w zarobkowaniu, mają prawo do wynagrodzenia.

Gmina ustala ostatecznie według własnej oceny powyższe odszkodowanie i pokrywa je z własnych środków.

Przez komisję odwoławczą należy rozumieć komisję reklamacyjną (art. 16), rozstrzygającą o zarzutach przeciwko listom wyborczym. Tylko członkowie tej komisji mają prawo do wynagrodzenia, nie zaś członkowie komisji wyborczych.

Art. 65.

W z o r y .

Śląski Urząd Wojewódzki sporządza potrzebne do prowadzenia wyborów druki i przesyła je gminom za pośrednictwem Starostwa.

Koszta ztąd wynikłe, jak i wogóle wszelkie koszty związane z przeprowadzeniem wyborów ponosi gmina.

Art. 66.

Wyrażenia ustawy niniejszej: „Rada Gminna” — „Przełożęństwo Gminne” — „Zarząd Gminny” i „Przeło-

żony Gminy" w odniesieniu do gmin miejskich: należy rozumieć jako: „Rada Miejska”, względnie „Magistrat”, względnie „burmistrz”.

Art. 67.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Przepisy ustaw, tego samego przedmiotu dotyczące, a sprzeczne z niniejszą ustawą, tracą moc obowiązującą. O ile inne ustawy i rozporządzenia powołują się na takie przepisy, należy zamiast nich stosować odpowiednie przepisy niniejszej ustawy.

Art. 68.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Wojewodzie.

Marszałek:

(—) Wolny.

Wzory dla wyborców i grup wyborczych.

Wzór Nr. 1 do art. 15.

Protest przeciw liście wyborczej.

Katowice, dnia 1926 r.

Imię i nazwisko:

Do

Urzędu Gminnego — Magistratu

w

Niżej podpisany . . (nie) wciągnięty do listy wyborczej .
 Nr. wnosi protest odnośnie do
 wyżej wymienionej osoby, ponieważ:

niepotrzebne
przekreślić

1) nieprawnie wpisano ją do listy wyborców
2) uprawnioną do wyboru pominięto
3) mylnie została oznaczona.

W dowód czego wskazuję na następujące fakta zarzut uzasadniające:

podpis.

Wzór Nr. 2 do art. 20.

Zgłoszenie listy kandydatów.

Do

Urzędu Gminnego — Magistratu

w

W imieniu zjednoczonych stronnictw polskich przedkładają
 niżej podpisani następującą listę kandydatów do Rady Gminnej:

Lista kandydatów

Zjednoczonych stronnictw polskich.

- 1) Andrzejewski Antoni, aptekarz w
 ulica Miarki 14,
- 2) Wachowiak Michał, robotnik w ulica
 Sienkiewicza 23,

- 3) Zygmantowski Piotr, kupiec w ulica
Młyńska 62,
4) itd.

Jako pełnomocnika grupy wyborczej Zjednoczonych Stron-
nictw Polskich wyznaczamy p. Jana Gawlas, a kupca w
ulica Fabryczna 6, a jako jego zastępcę p. Szymona Rudnego,
górnika w ulica Polna 17.

Pisemne oświadczenie zgody kandydatów załącza się.

(data i podpisy w myśl art. 20 ustęp 2.)

Wzór Nr. 3 do art. 21.

Oświadczenie kandydatów o przyjęciu kandydatury.

Do

Urzędu Gminnego — Magistratu

w

Podpisany (podpisani) oświadczam (ją) niniejszem, że przy-
muje (ją) kandydaturę Zjednoczonych Stronnictw Polskich do
Rady Gminnej w, oraz że za jego (ich) zgodą
nie jest (są) wpisany (ni) na inną listę kandydatów.

(data, podpis (podpisy)).

Wzór Nr. 4 do art. 24.

Zmiana w liście kandydatów.

Do

Urzędu Gminnego — Magistratu

w

Pan Józef Musialik, którego zgłoszono jako kandydata do
Rady Gminnej z ramienia Zjednoczonych Stronnictw Polskich,
zrezygnował z kandydatury. Na jego miejsce zgłaszam jako kan-
dydata panią Antoninę Kościelską, nauczycielkę w
ulica Mickiewicza 44.

Oświadczenie po myśli art. 21 ustęp 3 załączam.

Jan Gawlas

Pełnomocnik grupy Zjedn. Stronnictw Polskich.

(data).

Wzór Nr. 5 do art. 26.

Połączenie list kandydatów.

Do

Urzędu Gminnego — Magistratu

w

Imieniem grup wyborczych: Związku kupców, Zjednoczenia Rzemieślników, oraz Zjednoczonych Stronnictw Polskich oświadczają niżej podpisani, że łączą listy kandydatów wymienionych grup wyborczych na zasadzie art. 26 ordynacji wyborczej.

(data).

podpisy: Michał Rybak, pełnomocnik gr. wyb. Związku Kupców,
Antoni Mydlarski, pełnomocnik gr. wyb. Zjedn. Rzemieślników,
Jan Gawlas, pełnomocnik gr. wyb. Zjedn. Stronnictw Polsk.

Wzór Nr. 6, do art. 31,

Wniosek na zamianowanie członków
Komisji Wyborczych.

Do

Urzędu Gminnego — Magistratu

w

W imieniu grupy wyborczej Polskiej Partji Socjalistycznej proponuję na zastępców powyższej grupy:

1) do Komisji Wyborczej Okręgu wyb. Nr. 1:

p. Józefa Kaźmierczyka, robotnika, ulica Andrzeja 47, jako członka,

p. Rudolfa Sikorę, urz. prywat., ulica Marjacka 31, jako zastępcę.

2) do Komisji Wyborczej Okręgu wyb. Nr. 2:

p. Karola Rybickiego, buchhaltera, ul. 3-go Maja 82, jako członka,

p. Jana Rączkę, górnik, ul. Fabryczna 16, jako zastępcę.

3) itd.

(data).

podpis: Antoni Bieniosek, pełnomocnik grupy wyborczej P. P. S.

Wzory dla Urzędów gminnych i Magistratów.

Wzór Nr. 7

do art. 12. ordyn. wyb.

Magistrat — Urząd Gminny

w

Dotyczy: Wyborów do Rady
Gminnej.

Obwieszczenie.

Podaje się do publicznej wiadomości, że celem przeprowadzenia wyborów do Rady Gminnej dzieli się obszar gminny na okręgów wyborczych, a mianowicie:

Okręg wyborczy Nr. 1	Ulice:	Lokal wyborczy:
Okręg wyborczy Nr. 2	Ulice:	Lokal wyborczy:
Okręg wyborczy Nr. 3	Ulice:	Lokal wyborczy:
Okręg wyborczy Nr. 4	Ulice:	Lokal wyborczy:

. , dnia 1926 r.

(pieczęć)

Naczelnik gminy: — Burmistrz:

Wzór Nr. 8
do art. 13 ordyn. wyb.

Magistrat — Urząd Gminny
w

Dotyczy: Wyborów do Rady
Gminnej.

Obwieszczenie.

W myśl art. 13 gminnej ordynacji wyborczej z dnia 5. maja 1926 r. (Dz. U. z l. Nr. 13, poz. 22) podaje się do powszechnej wiadomości, że każdemu w przeciągu 8 dni od dnia niniejszego ogłoszenia przysługuje prawo żądania wydania mu na jego koszt sporządzonego odpisu list wyborczych.

Wnioski należy zgłaszać ustnie lub pisemnie w Magistracie — Urzędzie Gminnym, biuro Nr. w godzinach urzędowych.

Zamówienie odpisów list wyborczych zobowiązuje do ponoszenia kosztów wygotowania tychże.

Wydawanie odpisów zaczyna się od dnia wnoszenia reklamacji, przeciwko listom wyborczym tj. od dnia 1926 r.

., dnia 1926 r.

(pieczęć)

Naczelnik gminy: — Burmistrz:

Wzór Nr. 9
do art. 14 ordyn. wyborczej.

Magistrat — Urząd Gminny
w

Dotyczy: Wyborów do Rady
Gminnej.

Obwieszczenie.

Dotyczące wyborów do Rady Gminnej (Miejskiej).

Ogłoszenie w sprawie wyłożenia list wyborczych, przedłożenia list kandydatów, list połączonych i wniosków co do Komisji Wyborczych.

Na podstawie art. 14 ordynacji wyborczej dla gmin miejskich i wiejskich w górnośląskiej części Województwa Śląskiego (usta-

wa z dnia 5. maja 1926 r. (Dz. U. Śl. Nr. 13, poz. 22) podaje się do publicznej wiadomości, że

Wybory do Rady Gminnej — Miejskiej na okres 3-letni odbędą się w niedzielę, dnia 1926 r.

Listy wyborców będą wyłożone do publicznego wglądu w niżej podanych lokalach przez dni 14 tj. od dnia 1926 włącznie, a to codziennie od . . . godz. przedpołudniem do . . . godz. popołudniu

Dla Okręgu Wyborczego Nr. . . . w lokalu

Dla Okręgu Wyborczego Nr. . . . w lokalu

Dla Okręgu Wyborczego Nr. . . . w lokalu

Zarzuty przeciwko wyłożonym listom wyborczym należy wnieść pisemnie do Urzędu Gminnego—Magistratu pokój Nr. . . w wyż. naprowadzonym terminie.

Osoby nie umiejące pisać mogą wnieść zarzuty ustnie.

Zarzuty winny być wniesione osobno co do każdej osoby.

Strony są obowiązane podać w zarzucie fakty zarzut uzasadniające i prawdziwość ich w miarę możliwości uprawdopodobnić.

Listy kandydatów powinny być wniesione w Urzędzie Gminnym przez grupy wyborcze w dwóch równobrzmiących egzemplarzach najpóźniej

do dnia 1926 do godz: 12-tej w południe

Lista kandydatów musi być podpisana w gminie tutejszej przynajmniej przez do list wyborczych wciągniętych wyborców. (art. 20).

Lista kandydatów musi zawierać (art. 21):

1. oznaczenie grupy wyborczej,
2. spis kandydatów, których liczba może być najwyżej o połowę większą jak liczba członków, wybieranych do Rady Gminnej — Miejskiej. Ułamki należy zaokrąglić do następnej liczby całej. Kolejność każdego kandydata należy uwidocznicyrami;
3. oznaczenie pełnomocnika, tj. osoby, która zastępuje daną grupę wyborczą oraz jego zastępcy.

Do list kandydatów należy dołączyć własnoręcznie podpisane oświadczenie wszystkich kandydatów, że przyjmują kandydaturę i że za ich zgodą nie są umieszczeni na innej liście kandydatów.

Pełnomocnicy list wyborczych mogą złożyć w Urzędzie Gminnym — Magistracie wzajemne oświadczenie, że łączą listy kandydatów (art 26).

To oświadczenie należy zgłosić w Urzędzie Gminnym — Magistracie najpóźniej do dnia 1926 r.

Wyborami kieruje Komisja Wybocza; członków jej mianuje Naczelnik gminy — Burmistrz na wniosek grup wyborczych.

Dotyczące wnioski powinny złożyć grupy wyborcze przez swych pełnomocników w Urzędzie Gminnym — Magistracie najpóźniej do dnia 1926 r.

(pieczęć)

Naczelnik gminy: — Burmistrz:

Wzór Nr. 10

do art. 25 ordyn. wyborczej.

Magistrat — Urząd Gminny

w

Dotyczy: Wyborów do Rady
Gminnej.

Ogłoszenie.

Stosownie do postanowień art. 25 gminnej ordynacji wyborczej podaje się do publicznej wiadomości uznane za ważne listy kandydatów do Rady Gminnej — Miejskiej w tej kolejności, w jakiej zgłoszone zostały przez poszczególne grupy wyborcze a mianowicie:

1. lista kandydatów:

„Zjednoczonych Stronnictw Polskich“

1. Ziembicki Antoni, adwokat, ul. Warszawska 3,
2. itd.

Ta grupa wskazała jako swego pełnomocnika Józefa Wierzbickiego, kupca, ulica Miarki Nr. 16, a Dra. Władysława Szafranski, adwokata, ulica 3-go Maja 5, jako zastępcę.

2. lista kandydatów:

„Polskiej Partji Socjalistycznej“

(następują nazwiska).

Ta grupa wskazała itd.

. , dnia 1926 r.

(pieczęć)

Naczelnik gminy: — Burmistrz:

Wzór Nr. 11
do art. 30 ordyn. wyborczej.

Magistrat — Urząd Gminny

w

Dotyczy: Wyborów do Rady
Gminnej.

Ogłoszenie.

Stosownie do postanowień art. 30. gminnej ordynacji wyborczej podaje się do powszechnej wiadomości, że wybory do Rady Gminnej — Miejskiej odbędą się

w niedzielę, dnia 1926 r.

od godziny 8-ej rano do godziny . . . wieczorem.

Oddawanie kartek głosowania kończy się o godz. . . .
wieczorem.

Wybory odbędą się w następujących lokalach:

Dla Okręgu Wyborczego Nr. 1: sala

Dla Okręgu Wyborczego Nr. 2: sala

Dla Okręgu Wyborczego Nr. 3: sala

Wybiera się . . . członków do Rady Gminnej (Miejskiej).

., dnia 1926 r.

(pieczęć)

Naczelnik gminy: — Burmistrz:

Wzór Nr. 12
do art. 12 ordyn. wyborczej.

Gmina:

Okręg Wyborczy Nr. . . . Lokal wyborczy:
obejmuje ulice wzgl. place:

.
.

Lista wyborców (arkusz okładkowy).

Wzór Nr. 12a

do art 12. ordyn. wyborczej.

Lista wyborców (arkusz wkładowy).

L. p.	W y b o r c y					U w a g i adnotacje Komisji re- klamacyjnej
	Imię i nazwisko	Czas zamieszkania	Data uro- dzenia	Zawód	Mieszkanie	

Wzór Nr. 13

do art. 33. ordyn. wyborczej.

Protokół wyborczy.

Z czynności urzędowych Komisji Wyborczej Okręgu wyborczego Nr. . . . w przy odbytych w dniu 1926 r. wyborach do Rady Gminnej — Miejskiej.

Ziawili się następujący członkowie Komisji Wyborczej:

.

oraz
 jako członek z głosem doradczym i sekretarz.

Wpierw przystąpiła Komisja Wyborcza do wyboru przewodniczącego i tegoż zastępcy.

Na przewodniczącego wybrano większością — wobec niemożności osiągnięcia większości — przez los
 z grupy wyborczej

Na zastępcę przewodniczącego wybrano większością głosów — wobec niemożności osiągnięcia większości przez los
 z grupy wyborczej

Jako mężów zaufania dopuszczono:

Z grupy wyborczej:

Imię i nazwisko:

.

Wybory rozpoczęto o godz. wybory zakończono
o godz.

Uchwały Komisji Wyborczej:

Po ukończeniu głosowania przystąpiła Komisja Wyborcza
do obliczenia oddanych głosów i stwierdziła następujący wynik
głosowania:

Ogółem oddano głosów

Unieważniono w myśl art. 42 głosów

Z uznanych za ważne głosów otrzymały listy kandydatów:

Nr. 1 głosów

Nr. 2 głosów

Nr. 3 głosów

razem ważnych głosów słownie

Ilość oddanych głosów podzielona przez powiększoną o
jeden ilość mających być rozdzielonych mandatów daje dzielnik
wyborczy dzielone przez ;
dzielnikiem wyborczym jest zatem następna cała liczba tj. . . .
słownie

Następnie przystąpiła Komisja Wyborcza do przydzielenia
mandatów poszczególnym grupom wyborczym, przyczem przy-
dział dla list połączonych Nr. nastąpił wspólnie.

Grupa wyborcza	Otrzymane głosy	Dzielnik wyborczy	Iloraz (mandaty)	Resztujące głosy
1				
2				
3				

Przypadło zatem:

grupie wyborczej 1 wspólnie mandatów

„ „ 2 „ „

„ „ 3 „ „

tak iż rozdzielono wszystkie — w pierw mandatów
pozostał . . mandat . . przydziela się obecnie w stosunku pozo-
stałych głosów (przy równej ilości resztujących głosów tej gru-
pie wyborczej, które otrzymała więcej głosów), liście

która otrzymała zatem mandatów, liście . . . , która otrzymuje , liście , która otrzymuje

Następnie rozdzieliła Komisja Wyborcza przypadające na połączone listy Nr. mandatów następująco:

Ogólna ilość padłych na połączone listy Nr. ważnych głosów wynosi , podzielona przez przydzielone mandatów pomnożona o 1 a więc podzielona przez , daje liczbę , dzielnikiem wyborczym jest zatem następna wyższa liczba , słownie:

Ilość przypadłych na listę głosów dzielone przez dzielnik wyborczy) równa się mandat i resztujących głosów.

Ilość przypadłych na listę głosów dzielone przez dzielnik wyborczy) równa się mandat i resztujących głosów.

Tym sposobem rozdzielono przyznanych połączonym listom mandatów.

Pozostały mandat podzielono w stosunku do wykazanych wyżej resztujących głosów (przy równej ilości resztujących głosów) tej grupie wyborczej, która otrzymała więcej głosów, liście nr. , która zatem otrzymuje mandat . . .

Przypada zatem:

na grupę wyborczą

1. (nazwa grupy) mandatów

2. (nazwa grupy) „

Według list kandydatów wybrani zatem zostają:
z listy Nr. 1 (nazwa listy)

jako członkowie:

1. (nazwisko kandydata)

2. (nazwisko kandydata)

jako zastępcy:

1. (nazwisko kandydata)

2. itd.

z listy Nr. 2 (nazwa listy)

itd.

podpisy.

Kalendarz wyborczy

dla wyborów gminnych w górnośląskiej części Województwa
Śląskiego w roku 1926.

Termin	Artykuł ordyn. wybor.	Czynności	Uwagi
10. VIII do 31. VIII.	12	Zestawienie list wyborczych przez osobnych komisarzy, spisujących wyborców z domu do domu. Ogłoszenie o podziale gminy na okręgi wyborcze.	
15. V.II (termin ogłoszenia)	13	Ogłoszenie odnośnie do prawa żądania wydania każdemu na jego koszt sporządzonego odpisu list wyborczych.	
16. VIII. do 23. VIII.	13	Termin na zamówienie odpisów list wyborczych.	
29. VIII. do 2. XI.	1	Termin dla istniejących w gminie zorganizowanych stronnictw politycznych dla przedstawienia swych kandydatów do Komisji reklamacyjnych.	
3. IX. do 10. IX.	16	Ustanowienie Komisji reklamacyjnych dla każdego okręgu wyborczego. (Wybór po 4 członk. dla każdej Komisji przez Radę Gminną.	
21. IX. – 7 X 20. IX	14 17	Wyłożenie list wyborczych do publicznego wglądu. Ogłoszenie o wyłożeniu.	
21. IX – 4. X. 21. IX	14. 15 13	Termin do wnoszenia reklamacji przeciw listom wyborczym. Wydawanie odpisów list wyborczych	
31 X godz. 12-a	20	Koniec terminu do przedłożenia przez grupy wyborcze list kandydatów.	

Termin	Artykuł ordyn. wyobr.	Czynności	Uwagi
4. XI.	24	Koniec terminu do uzupełnienia list kandydatów.	
5. XI.	25 26	Ogłoszenie list kandydatów. Koniec terminu do zgłoszenia połączenia list kandydatów.	
5. XI.	30	Ogłoszenie wyborów: dzień, godzinę początkową i zakończenia, lokale wyborcze i liczbę mających być wybranymi członków.	
5. XI – 14 XI.	—	Dodatkowe wyłożenie list wyborczych przez 8 dni aż do dnia wyborów.	
1. XI. – 5. XI.	31	Wezwanie grup wyborczych do przedstawienia swych kandydatów na członków Komisji wyborczych.	
5. XI.	31	Końcowy termin do przedstawienia przez pełnomocników grup wyborczych kandydatów na członków Komisji wyborczych.	
7. XI. do 11. XI.	31	Mianowanie Komisji wyborczych dla każdego okręgu wyborczego i Komisji głównej.	
14 listopada	—	Dzień wyborów	

Rozporządzenie

Wojewody Śląskiego

z dnia 10. lipca 1926 roku

w celu wykonania art. 10 ustawy z dnia 5. maja 1926 r.
w przedmiocie ordynacji wyborczej dla gmin miejskich
i wiejskich w górnośląskiej części Województwa Śląskiego
(Dz. U. Śl. nr. 13, poz. 22).

Na mocy art. 68 ustawy z dnia 5. maja 1926 roku
w przedmiocie ordynacji wyborczej dla gmin miejskich
i wiejskich w górnośląskiej części Województwa Ślą-
skiego (Dz. U. Śl. nr. 13, poz. 22) oraz celem wykonania
art. 10 tejże ustawy zarządza się, co następuje:

§ 1.

Podstawę do obliczenia, w myśl postanowień §§ 12
i 29 ordynacji miejskiej z dnia 30. maja 1853 r. (Zb. U.
pr. str. 261), liczby członków Rady Miejskiej i Magistratu
w stosunku do liczby ludności danej gminy miejskiej sta-
nowi załączony do niniejszego rozporządzenia „Wykaz
miast i ludności miejskiej w górnośląskiej części Woje-
wództwa Śląskiego.”

§ 2.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem
ogłoszenia.

Wojewoda Śląski:

(—) Bilski.

Załącznik do rozporządzenia

Wojewody Śląskiego

z dnia 10. lipca 1926 r.

w celu wykonania art. 10 ustawy z dnia 5. maja 1926 r.
w przedmiocie ordynacji wyborczej dla gmin miejskich
i wiejskich w górnośląskiej części Województwa Śląskiego
(Dz. U. Śl. nr. 13, poz. 22).

W Y K A Z

miast i ludności miejskiej w górnośląskiej części
Województwa Śląskiego

L. p.	Miejscowość	Ilość mie- szkańców	L. p.	Miejscowość	Ilość mie- szkańców
1	Bieruń Stary .	2 551	8	Pszczyna . .	7 000
2	Katowice . .	118 466	9	Rybnik . . .	13 468
3	Król. Huta . .	85 000	10	Tarn. Góry .	13 500
4	Lubliniec . .	4 821	11	Wodzisław .	4 060
5	Miasteczko .	2 288	12	Woźniki . . .	1 662
6	Mikołów . .	9 493	13	Żory	5 856
7	Mysłowice . .	18 911			

Poznańsko-Warszawski Bank Ubezpieczeń

Spółka Akcyjna

Zarząd: Poznań, Kantaka 2-5

Oddział na Wojew. Śląskie i Zagłębie Dąbrowskie:

Katowice, 3-go Maja 13

Telefon 317. — Telegr.-Adr.: Ogniobank

Towarzystwo przyjmuje ubezpieczenia od:
 Ognia — Kradzieży z włamaniem — Rabunku
 inkasentów — Szkód wodociągowych — Nie-
 szczęśliwych wypadków — Odpowiedzialności
 prawno - cywilnej — Auto - casco, Aero - casco
 i Tryptyk

Towarzystwo nasze jest jedną z największych i najsoli-
 dniejszych Instytucji asekuracyjnych w Polsce i posiada
 najlepsze stosunki reasekuracyjne w Niemczech, Szwaj-
 carji, Ameryce, Francji, Anglii, Włoszech i Hiszpanji.
 Towarzystwo jest właścicielem 10 wielkich nieruchomości
 w Poznaniu, Katowicach, Warszawie, Grudziądzu, Wilnie
 i Lwowie.

Szkody reguluje się natychmiast.

EMIL HEITNER

Telefon 1847 Katowice, Pocztowa 10 Telefon 1847

vis-à-vis Miejskiej Kasy Oszczędności.

Wielki skład obuwia

wszelkiego rodzaju

krajowego i zagranicznego.

Ciągłe napływanie nowości.

Ceny nadzwyczaj dostępne.

— P. T. Urzędnikom rabat. —

UZUPEŁNIENIA

do Gminnej Ordynacji Wyborczej dla G. Śląska.

I.

USTAWA

z dnia 29. października 1926 r.

w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 5. maja 1926 r. w przedmiocie ordynacji wyborczej dla gmin miejskich i wiejskich w górnośląskiej części Województwa Śląskiego (Dz. Ust. Śl. Nr. 13, poz. 22).

(ogłoszona w Dzienniku Ustaw Śląskich Nr. 24, poz. 41)

Art. 1.

Po art. 8 ustawy z dnia 5. maja 1926 r. w przedmiocie ordynacji wyborczej dla gmin miejskich i wiejskich w górnośląskiej części Województwa Śląskiego (Dz. U. Śl. Nr. 13, poz. 22) dodaje się następujące artykuły:

„Obowiązek wykonania prawa wybierania“.

Art. 8a.

„Każdy wyborca, wpisany do listy wyborczej stosownie do przepisów niniejszej ustawy, zawartych w rozdziale III. (art. 12—18), jest obowiązany, stawieć się w dniu wyborów w godzinach, ustalonych do głosowania przed właściwą komisją wyborczą i oddać swoją kartkę wyborczą w sposób, przepisany w art. 37“.

Art. 8b.

„Za powód, usprawiedliwiający niespełnienie obowiązku prawa wybierania, uznać należy w szczególności jedną z następujących przyczyn:

- 1) chorobę lub ułomność wyborcy, uniemożliwiającą lub w znacznym stopniu utrudniającą mu jawienie się przed komisją wyborczą,
- 2) ukończenie 70. roku życia przez wyborcę,
- 3) przeszkodę, wynikającą z obowiązków, związanych z urzędem publicznym, sprawowanym przez wyborcę.

Istnienie okoliczności, usprawiedliwiającej niespełnienie obowiązku wykonania prawa wyborczego, należy udowodnić przez złożenie odpowiednich dowodów pisemnych lub wykazać w inny wiarogodny sposób“.

Ustawa niniejsza stanowi uzupełnienie ustawy z dnia 5. maja 1926 r. zawierającej gminną ordynację wyborczą dla Górnego Śląska. Głównem jej postanowieniem jest wprowadzenie przy wyborach komunalnych t. zw. przymusu wyborczego, który polega na tem, że każdy wyborca wpisany do listy wyborców ma obowiązek, nie tylko moralny ale i prawny oddać swój głos w dniu wyborów. Instytucja „przymusu wyborczego“ przy wyborach do publicznych ciał uchwałodawczych jest poza górnośląską częścią Województwa Śląskiego nieznaną polskiemu ustawodawstwu. Natomiast znają tę instytucję ustawodawstwo belgijskie, hiszpańskie, czechosłowackie (przy wyborach parlamentarnych) a częściowo także ustawodawstwo francuskie (przy wyborach senatorskich).

Na ziemiach Śląska Cieszyńskiego istniał również przed rokiem 1918 przymus wyborczy przy wyborach do Sejnu Krajowego. Zaznaczyć należy, że przy wyborach komunalnych na cieszyńskiej części Województwa Śląskiego nie ma przymusu wyborczego.

Sankcje karne na wypadek niespełnienia obowiązku głosowania — vide art. 5 niniejszej ustawy.

Art. 2.

Do art. 11. tejże ustawy dodaje się nowy ustęp 3. w następującem brzmieniu:

„Komisaryczne Rady Miejskie ustanowione na mocy § 79. ordynacji miejskiej z dnia 30. maja 1853 r. w brzmieniu nadanem przez ustawę z dnia 3. paździer-

nika 1923 r. (Dz. U. Śl. Nr. 38, poz. 190) oraz dotychczasowe Rady Gminne, pochodzące z wyborów, sprawują swe czynności urzędowe aż do ukonstytuowania się rad miejskich, wybranych na podstawie niniejszej ustawy“.

Art. 2, stanowiący uzupełnienie art. 11 ordynacji wyborczej, obowiązywał przy wyborach w roku 1926 i jest obecnie nieaktualny. Ustawa z dnia 3. X. 1923 r., zmieniająca § 79 ordynacji miejskiej z dnia 30. maja 1853 r. straciła swą moc obowiązującą z dniem 31. grudnia 1924 r.

Obecnie § 79 ordynacji miejskiej z r. 1853 obowiązuje w brzmieniu, nadanem mu przez ustawę z dnia 11. maja 1927 roku (Dz. U. Śl. Nr. 13, poz. 26). W myśl postanowień tej ustawy może Wojewoda Śląski rozwiązać Radę Miejską za zgodą Śląskiej Rady Wojewódzkiej. W miejsce rozwiązanej Rady Miejskiej wstępuje Komisaryczna Rada Miejska. W podobny sposób reguluje ta ustawa sprawę rozwiązania Rady Gminnej (do § 142 ordynacji gminnej).

Art. 3.

Art. 56 tejże ustawy uzupełnia się następującym ustępem czwartym:

„Dotychczasowi honorowi ławnicy miejscy sprawują swój urząd aż do czasu wprowadzenia w urząd ich zastępców, wybranych przez nowo wybraną radę miejską“.

Przepis tego artykułu obowiązywał przy wyborach w roku 1926 i jest obecnie nieaktualny.

Art. 4.

Po art. 60 tejże ustawy następuje nowy art. 60 a. o brzmieniu następującem:

Art. 60a.

„Dotychczasowi honorowi członkowie zarządu gmin sprawują swój urząd aż do czasu wprowadzenia w urząd ich następców, wybranych przez nową Radę Gminną“.

Przepis tego artykułu obowiązywał przy wyborach w roku 1926 i jest obecnie nieaktualny. Ławnicy wybierani są obecnie na lat sześć.

Art. 5.

Po art. 62 tejże ustawy dodaje się następujący artykuł:

Art. 62a.

„Kto bez uzasadnionego powodu uchyli się od wykonania obowiązku określonego w art. 8a. niniejszej ustawy, podlega grzywnie od 1—50 zł.

Zmiana grzywny na karę wolnościową jest niedopuszczalną. Grzywny wpływają do kasy gminnej.

Przy wymierzaniu należy wziąć pod uwagę poziom wykształcenia, rodzaj zatrudnienia i stan majątkowy wyborcy. Karę wymierza przełożony gminy.

Od jego orzeczenia karnego wolno się zażalić do władzy nadzorczej w przeciągu 8 dni, licząc od dnia doręczenia orzeczenia. Zażalenie może nastąpić na piśmie lub do protokołu i winno być skierowane do władzy wymierzającej karę. Orzeczenie władzy nadzorczej jest ostateczne.

Jeżeli doręczenie mandatu karnego nie nastąpi w ciągu 3 miesięcy, wykroczenie jest przedawnione“.

Artykuł niniejszy zawiera sankcje karne na wypadek niespełnienia obowiązku głosowania (vide art. 1). Kara może być tylko pieniężna (grzywna). Wyznaczenie wysokości grzywny w granicach od 1 do 50 zł. zależy od uznania naczelnika gminy (burmistrza), przyczem pewne kwalifikacje umysłowe, fizyczne i majątkowe wyborcy mają być miernikiem wysokości grzywny. Kara winna być dotkliwą — nie może jednak przekraczać granicy faktycznej możliwości jej uiszczenia, ponieważ zamiana grzywny na karę wolnościową (aresztu) jest niedopuszczalną.

Zażalenie od orzeczeń karnych naczelnika gminy należy wnosić do starosty, zaś od orzeczeń burmistrza do Wojewody Śląskiego (art. 63 ordynacji wyborczej). Termin w obu wypadkach wynosi 8 dni. Zażalenie należy wnosić zawsze przez urząd gminny (magistrat).

Orzeczenie karne winno być doręczone najdalej tego dnia trzeciego miesiąca po dniu wyborów, który datą swoją odpowiada dniowi głosowania. Jeżeli n. p. głosowanie odbyło się dnia 1. grudnia, orzeczenie karne winno być doręczone najdalej dnia 1. marca.

Art. 6.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Wojewodzie.

Art. 7.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Marszałek:

(—) Wolny.

II.

WZORY UZUPEŁNIAJĄCE.

1. Wzór Nr. 9 do art. 14 ordynacji wyborczej należy uzupełnić po wymienieniu lokali okręgów wyborczych następującym ustępem:

„Przypomina się, że w myśl art. 8a gminnej ordynacji wyborczej, każdy wyborca, wpisany do listy wyborców jest obowiązany pod rygorem grzywny do 50 złotych do oddania swego głosu w dniu głosowania“.

2. Wzór Nr. 11 do art. 30 ordynacji wyborczej należy uzupełnić przed wymienieniem lokali wyborczych następującym ustępem:

„Każdy wyborca, wpisany do listy wyborców, jest obowiązany pod rygorem grzywny do 50 złotych stać się w dniu wyborów w powyżej ustalonym czasie przed właściwą komisją wyborczą i oddać swoją kartkę głosowania“.

3. Wzór Nr. 14 do art. 62a ordynacji wyborczej.

Urząd gminny (Magistrat), dnia 1930.

L. dz.

Do

Pana (i)

w

Ponieważ Pan (i) wbrew przepisom art. 8a i art. 8b gminnej ordynacji wyborczej z dnia 5. maja 1926 r. (Dz. U. Śl. Nr. 13, poz. 22) nie

spełnił (a) obowiązku głosowania przy wyborach do Rady Gminnej (Miejskiej), odbytych w dniu, przeto po myśli art. 62a wymienionej ordynacji wyborczej wymierzam Panu (i)

Karę grzywny w wysokości . . . złotych,

które należy wpłacić do Kasy gminnej w przeciągu 14 dni.

Od niniejszego orzeczenia karnego wolno wnieść zażalenie do Pana Starosty w (Pana Wojewody Śląskiego) w ciągu 8 dni, licząc od dnia doręczenia orzeczenia. Zażalenie należy podać na piśmie lub do protokołu w Urzędzie Gminnym (Magistracie).
(Pieczęć)

Naczelnik gminy: — Burmistrz:

Związek Spółdzielni Mleczarskich i Jajczarskich

Sp. z o. o. w Warszawie nr. 51 (dom własny)
Oddział w Katowicach, ul. Kościuszki 28.

HURT. Telefon 894. DETAL.

Poleca codziennie świeże masło, jaja, sery, po cenach konkurencyjnych. Na składzie kompletne urządzenia mleczarni ręcznych i parowych szwedzkiej fabryki Alfa-Laval, oraz wylęgarki Liska Vońka na dogodnych warunkach spłaty. — Masło i jaja standaryzowane. — Towar świeży ze Spółdzielni Mleczarskich.

HURT. Odsprzedawcom rabat. DETAL.

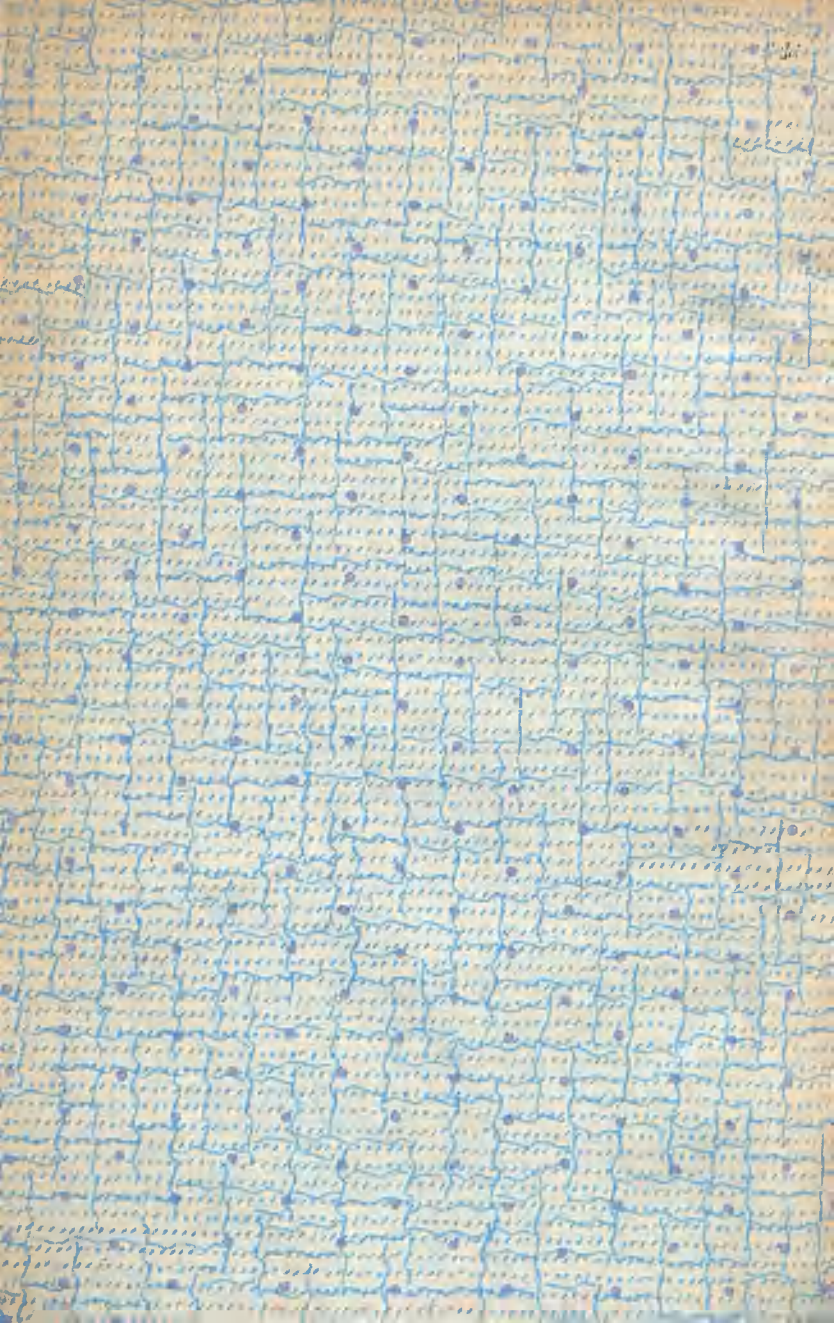
Kalendarz wyborczy

dla wyborów komunalnych w górnośląskiej części
Województwa Śląskiego w roku 1929.

Termin		Arty- kul ordy- nacji wy- borcz.	Czynności	Uwagi.
dla gmin wiejskich	dla miast			
16. IX. do 7. X.	16. IX. do 14. X.	12	Zestawienie list wyborczych w podwójnem wygotowaniu. Ogłoszenie o podziale gminy na okręgi wyborcze.	Wzór Nr. 1
17. IX.	17. IX.	13	Ogłoszenie odnośnie do prawa żądania wydania każdemu na jego koszt sporządzonego odpisu list wyborczych.	Wzór Nr. 2
18. IX. do 26. IX.	18. IX. do 26. IX.	13	Termin dla zamówienia odpisów list wyborczych.	
14. X. do 19. X.	21. X. do 26. X.	16.	Ustanowienie komisji reklamacyjnych dla każdego okręgu wyborczego: mianowanie zastępców przewodniczącego i wybór 4 do 6 członków dla każdej komisji przez Radę gminną.	
21. X. do 7. XI. 19. X.	28. X. do 14. XI. 26. X.	14	Wyłożenie list wyborczych do publicznego wglądu. Ogłoszenie o wyłożeniu itd.	Wz. Nr 3
21. X. do 4. XI. 21. X.	28. X. do 11. XI. 28. X.	14,15 13	Termin do wnoszenia reklamacji przeciwko listom wyborczym. Wydawanie zamówionych odpisów list wyborczych.	

Termin		Arty- kuł ordy- nacji wy- borcz.	Czynności	Uwagi.
dla gmin wiejskich	dla miast			
23. XI. godz. 12.	30. XI. godz. 12.	20	Koniec terminu do przedłożenia przez grupy wyborcze list kan- dydatów.	
28. XI.	5. XII.	24	Koniec terminu do uzupełnienia list kandydatów.	
30. XI. 30. XI.	7. XII. 7. XII.	25 26	Ogłoszenie list kandydatów. Koniec terminu do zgłoszenia połączenia list kandydatów.	Wz. N. 5 Wz. Nr. 4
30. XI.	7. XII.	30	Ogłoszenie wyborów.	
30. XI. do 7. XII.	7. XII. do 14. XII.	18	Dodatkowe wyłożenie list wy- borczych przez 8 dni aż do dnia wyborów.	
30. XI.	7. XII.	31	Końcowy termin do przedsta- wienia przez pełnomocników grup wyborczych kandydatów na członków komisji wybor- czych.	
30. XI. do 4. XII.	7. XII. do 12. XII.	31	Mianowanie Komisji wyborczej dla każdego okręgu wyborczego i Komisji Głównej.	
8. XII.	15. XII.	—	Dzień wyborów.	

214964

I

Pracownia Śląska

Biblioteka Śląska w Katowicach

Id: 0030000449952

I 214964

Pracownia Śląska